

Свитите разходи и продажбата на активи увеличиха печалбата на БТК

Туризмът - глезеното дете на държавата

Шари

BONNIER

pari.bg

Сряда

2 февруари 2011, брой 23 (5082)

USD/BGN: 1.42190

▼ -0.46%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.37550

▼ -0.46%

Българска народна банка

Sofix: 406.25

▲ +2.03%

Българска фондова борса

BG40: 124.21

▲ +1.20%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

Производителите обвиниха държавата за бъдещи фалити

Лукан Луканов,
Арома

Вдигаме шум, защото ние сме тези, които правят пицата на Дянков, и искаме отговор защо правителството се бави

Фирмите за производство на бързооборотни стоки протестират, защото държавата не приема "закон за честна търговия" и не разследва договорките между търговските вериги ▶ 11

Новини ▶ 6

Съдът върна панаира на държавата, Гергов ще обжалва

Компании ▶ 12-13

Пивоварите продават по-малко и по-евтина бира

Интервю ▶ 23

Бисер Иванов, изпълнителен директор на „Смартком“

Конкурираме се с големите в сектора, което означава, че сме на прав път

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Юнг Вунг Лий

Юнг Вунг Лий е новият управляващ директор на групировката на LG Electronics в Унгария. Той ще е главен наблюдаващ за общо 9 пазара в региона - България, Унгария, Хърватия, Босна и Херцеговина, Сърбия, Албания, Македония, Черна гора и Косово. Промяната е в сила от 27 декември 2010 г., но бе обявена публично вчера.

Губещ
Робърт Дъдли

Петролната компания BP, чийто изпълнителен директор е Робърт Дъдли, обяви, че за 2010 г. има зазуба от 4.9 млрд. USD. Основната причина за зазубата са заделените от компанията 40.9 млрд. USD за разходи, свързани с гигантския разлив на нефт в Мексиканския залив през април м.г. Това е първата годишна зазуба за BP от 1992 г. насам.

Подробности четете на стр. 15

Мнения

► **По темата:**
„Ексклузивно: Докладът на „Индъстри Уоч“ за дълга“
► Сделката по замяна на брейди облигациите е изцяло в полза на инвеститорите. Условието на пазара в настоящия момент не съответстват на интересите на нашата страна. Няма да съответстват и в бъдеще.

LiyoLy

► Правилно забелязвате, като казвате „сега“. За да се уверите в правилността на изводите, си направете „анализ разходи/ползи“, като не забравяйте да дефинирате еднакво задълбочено както разходите, така и ползите.

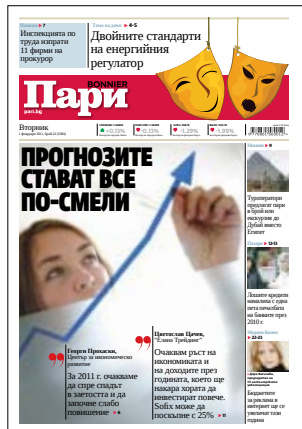
Христов

Коментар

► **Ролята на тържавата не е да се меси на свободния пазар, защото това само води до изкривяването му, което е пагубно за всяка една работеща икономика**

Закон за цените или свободен пазар

pari.bg Top 3

1 Избирателните грешки на енергийния регулатор. Според експерти решенията на ДКЕВР не са справедливи към всички компании, но заг всяко прозира мотив, който не е доказан.

2 Милост за едно общинско дружество. Енергийният регулатор опрощава грешка - този път на „Топлофикация-София“.

3 НАП проверява 264 висши търговски служители. Не са декларирали различни видове имущество и доходи в декларациите си.

След като месеци наред само се оплакваша от пресата, която им налага търговските вериги, производителите на хранителни стоки преминаха в офанзива и поискаха „закон за честна търговия“. С обичайния аргумент, с който се инициира законодателна промяна у нас - така е в Европа. А там, в Европа, сигурно има много полезни неща, но не е задължително всичко да бъде пренесено. Иначе може би трябва да си пренесем и малко жители.

Проблемът всъщност не е, че някой иска промяна в закон или създаването му, като обвинява държавата в бездействие. Всеки ден в България някоя бизнес организация, браншова камара или компания мастодонт лобира за промяна в правилата. В повечето случаи просто за да разчисти малко

Мирослав Иванов
miroslavivanov@pari.bg

” **Единствената роля на държавата в сблъсъка между производители и търговски вериги е да следи спазват ли се правилата на свободната търговия**

поле за бизнес. Дори и това не е проблем, стига всичко да е прозрачно и правилата да се спазват.

Проблемът е, че правила има и в момента и най-важното правило е функционирането на свободния пазар. Той е механизмът, който влияе на цени, потребителско поведение и корпоративно управление. Свободният пазар трябва да реши и напрежението между производители и търговци. Ако търговците наистина имат договорка за единни практики, с които да извиват ръцете на производителите - това е картел. И тогава държавата чрез Комисията за защита на конкуренцията трябва да се намеси решително и да разреши случая. Но държавата не може да напише закон за надценките в търговските

вериги или за маржовете на търговците. Не че не може, не й е работа да го прави. Защото иначе ще трябва да напише и правила, по които производителите да могат да продават стоките си на крайни клиенти, нали? Защото не са малко случаите, в които именно производителите са разследвани за картелно споразумение. И така трябва. Всеки опит за договаряне на пазара трябва да бъде разследван и да има ефективни последици.

Ако няма последици, да, тогава наистина има проблем в държавната машина. Но нека не изкривяваме ролята на всички от участниците на пазара. Иначе той никога няма да съществува в чистата му и ефективна форма. А както учат дебелият книги, една икономика е истински силна, когато пазарът съществува. □

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
liliia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanassova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Альбена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филипа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” Сърцето ми се къса от това

► **Министърът на образованието Сергей Изнатов,** който по образование е египтолог, по повод събитията в Египет

Число на деня

1.95

► млн. лв. отнуска правителството за провеждането на двата старта от Световната купа по ски алпийски дисциплини в Банско на 26 и 27 февруари

Коментар

Бездната между Севера и Юга

През 2008 г. губернаторът на щата Ню Йорк Елиът Спитцер подаде оставка, след като стана ясно, че е заплащал сериозни суми (лични, разбира се) пари за сексуслуги. През 2011 г. италианският министър-председател Силвио Берлускони отказа да дава отчет на обществото въпреки все по-настойчивите доказателства, че в последните години е държал харем от непълнолетни проститутки. През 1974 г. Ричард Никсън опита да подслушва политически опоненти и в резултат му се наложи да подаде оставка и беше осъден.

През 2010 г. в България чухме запис от телефонен разговор на министър-председателя, в който той упражнява неправомерен натиск над държавни служители. Чухме и самия министър-председател да казва, че всички във властта трябва да бъдат подслушвани. Бойко Борисов не дава никакви признаци на разкаяние. Миналата година латвийското правителство

Никола Пенев,
nikola@nicodile.eu

” В Южна Европа цари отчуждение от държавата - с нея имаме едни неприятни отношения - като с нечистооплътен съквартирант, с когото делим баня

беше преизбрано въпреки нечувани намаления на бюджетните разходи, но пък във фалирала Гърция населението влиза в директен сблъсък с властта при всеки намек за финансова дисциплина. Никсън остана в историята на Америка като синоним на провален политик. Спитцер никога вече няма да бъде избран на каквато и да е длъжност. Берлускони като нищо ще изкара още няколко мандата. Рейтингът на Бойко Борисов е само леко понижен. Латвия се дава за пример за страна, преодолела найлошото на кризата. Почти всички в еврозоната искат да се отърват от Гърция.

Американските политици не са никаква различна, по-честна порода човешки същества или на латвийските държавни служители им е особено приятно да загубят една трета от заплатата си. Връзката между едните и другите е, че на Север гражданите възприемат държавата като своя собственост и политици-

те като свои служители - упражняват контрол, предявяват искания и когато е нужно, проявяват разбиране. В Южна Европа цари отчуждение от държавата - с нея имаме едни неприятни отношения - като с нечистооплътен съквартирант, с когото делим баня. Италианците търпят въпросния сенилен нарцисист ако не за друго, поне им помпа сексуалното самочувствие. Ние търпим тоталното подслушване, защото Бойко поне говори право, не се срамува от себе си, строи тук-таме по някоя магистрала и - което е най-важното - не е Станишев и не е Доган. Гърците гледат на държавата като на богата леля, която трябва да им осигури нереалистично висок стандарт на живот - защото не възприемат държавните пари като свои.

Добрата новина покрай скандалите с подслушванията е, че по-скоро се смеем, отколкото да се страхуваме. Лошата е,

че вместо да променим нещо, просто се адаптираме към ситуацията. Хората спряха да обсъждат важни въпроси по телефон, бизнесът си криптира имейлите и животът просто продължава. В живота на България българската държава продължава да е външен фактор, по-често е вреден, отколкото полезен.

Вместо да опитваме да я променим, просто я игнорираме. Нивата на корупция са толкова високи не защото страната е по-бедна или защото държавните служители са с по-нисък морал, отколкото на други места, а защото правилата, които се заобикалят с един прост рушвет, често нямат никакъв смисъл - нито за субекта, нито за прилагачия ги обект. И покрай безсмислените правила, разбира се, горят и смислените - тъй като сме приели, че законите са априори неадекватни. Българските граждани отдавна са свикнали, че от държавата не може да

се очаква нищо добро, и затова и не реагират. А в действителност опитът на северните демокрации - стари и нови - показва, че една малка, ефективна и пестелива държавна администрация може да направи много за гражданите си. Стига да ги уважава като свои работодатели и стига те да я уважава като своя функция.

Сравнението с Гърция и Италия показва защо фактът, че не се ядосахме повече на СРС-тата, е трагичен. Държави, които от десетилетия са в ЕС, продължават да бъдат отделени от гражданите си, да генерират корупция и абсурд. А гражданите продължават да отказват да поемат контрол върху управлението си. На този етап, докато търпим да ни подслушват, нямаме основания да смятаме, че няма да последваме пътя на Гърция.

*Никола Пенев е доктор по математика от Станфордския университет

Равносметка

България е на трето място в ЕС по ръст на безработицата за 2010 г.,

показват данните на Евростат. За една година тя е скочила

от 8.6 до 10.1%.

Според статистиката по-висок ръст на безработицата е имало само в Гърция и Литва

В броя четете още

Банки ► 20

Краят на банковите карти и гишета

Интервю ► 21

► Венеслав Петров, изпълнителен директор, "СЕП България"

Мобилните плащания ще заместят картовите до 10 години

"Берлинале" 2011

► Директорът на кинофестивала "Берлинале" Дитер Козлик показва специален гъвкав стол с формата на яйце и декориран със символа на форума - мечката. 61-вото издание на фестивала започва в германската столица на 10 февруари

СНИМКА REUTERS

Глезеното дете на икономиката

Дълго време туризмът се ползва с извънредни привилегии. С възстановяването на икономиката от кризата те трябва да бъдат премахнати

Българската икономика има едно галено дете и то се нарича туризъм. Дълги години любимият на политиките бранш се радва на данъчни преференции (виж карето) и на милиони левове пари на данъкоплатците, които се отделят всяка година за реклама на продукта му.

Туризмът има традиционно силно лоби и досега успешно е отбивал всички опити привилегиите му да бъдат окастриени. Наскоро браншът успя да се пребори за 9% единна ставка за всички нощувки от 1 април т.г. (досега груповите пътувания се облагаха със 7% ДДС, а индивидуалните с 20%), вместо първоначално предложената от министъра на финансите ставка от 14%. Въпреки този успех представителите на бизнеса не крият разочарованието си. „Няма да се отрази добре увеличението на ДДС с 2%, което заедно с повишаването на осигурителните прагове за туризма ще оскъпи пакетите с 10-14%“, изчислява Донка Соколова, председател на Българската асоциация на

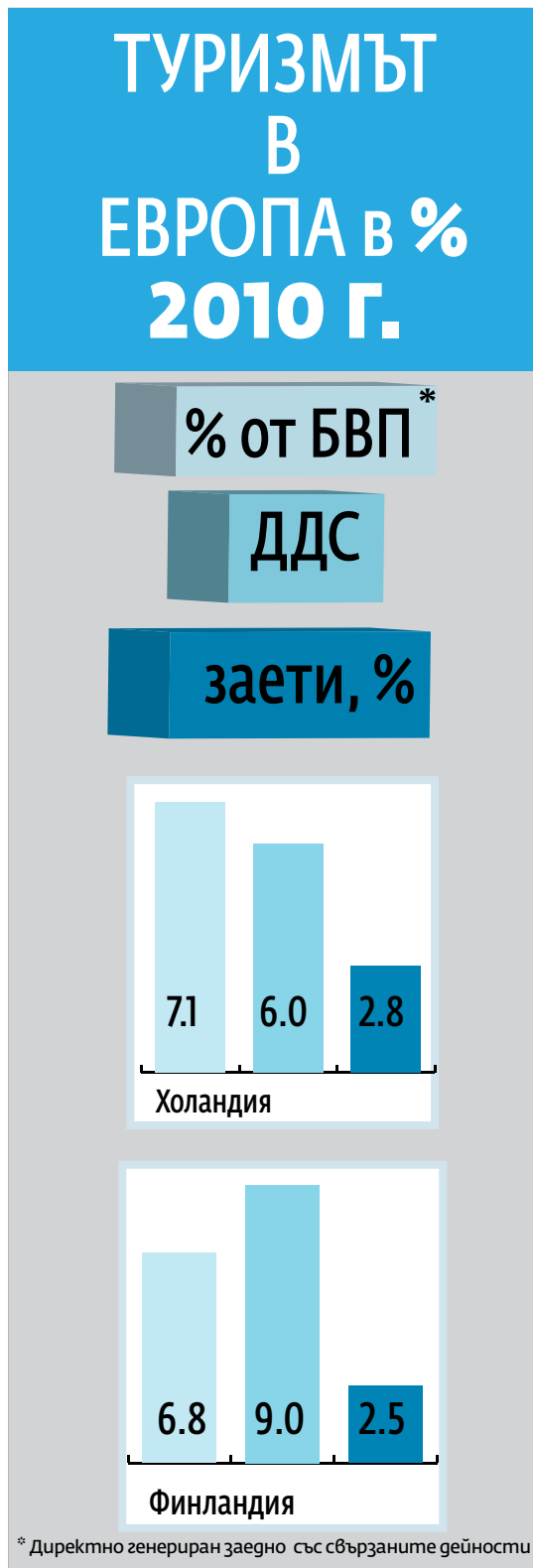
Николай Вълканов
nikolay.valkanov@pari.bg

туристическите агенции. Недоволство в бранша предизвика и отхвърлянето на предложението на съпредседателя на Синята коалиция Мартин Димитров вдигането на ДДС да влезе в сила от 1 октомври вместо от 1 април. Аргументът на Димитров е, че е необходим силен летен сезон, който да повиши заетостта и да понижи иначе високата безработица. „Туризмът дава 14% от БВП и е най-големият работодател,“ обяснява Соколова и допълва, че приетите промени са необясними, що се отнася до такъв важен отрасъл. Аргументите „за“ облекчения като цяло са ясни, но спорни - туризмът е приоритетен сектор за

икономиката, а по-ниската ДДС ставка е необходима, за да се запази неговата конкурентоспособност в ЕС, където в три четвърти от държавите е възприет по-нисък косвен данък за хотелско настаняване.

От друга страна обаче, данъчната преференция за сектора периодично дава повод на други браншове да лобират за понижаване ДДС за храните, лекарствата, книгите, вестниците и каквото още се сетите. За България, която е възприела единна ДДС ставка, спорното изкривява стимулите в икономиката (грубо казано, прави по-атрактивно строителството на хотели, отколкото на заводи). Основният резултат от тази политика в крайна сметка е свързано с морето и зимните курорти, унищожена природа, проблеми с околната среда и групи от пияни европейски тийнейджъри, привлечени единствено от

евтиния алкохол. Може би е време да се помисли за край на тази спорна политика и премахване на единственото изключение от иначе единната ДДС ставка.

Митове и реалности за туризма

В действителност през по-

следните 11 години е налице тенденция туризмът да понижава значението си за икономиката, ако се съди по данните. Частта от БВП, която директно се генерира от отрасъла, всъщност е малка - едва 3.1% за 2010 г. по данни на World Travel & Tourism Council (WTTC), и спада от 2000 г. насам (виж графиката). Заедно със свързаните с отрасъла дейности косвено се генерират 11.9% от БВП за 2010 г., но и така измерен, дялът също спада за последните 11 години. Броят на пряко заетите в туризма е несъществен - 2.7% от всички заети в икономиката (WTTC). Заедно с косвено генерираните работни места (земеделие, транспорт, строителство и пр.) обаче броят достига една десета от всички заети. Логично обаче и тук се наблюдава спад спрямо 2000 г., когато дялът е бил 11.1%. На този фон привилегированото отношение, на което се радва отрасълът, изглежда още по-необяснимо, защото е очевидно, че стимулите не действат.

Мнимата ДДС конкуренция

Сравнението между 30 европейски държави (ЕС-27 плюс Турция, Хърватия и Черна гора, които се въз-

приемат като конкурентни дестинации) не показва ясна зависимост между ДДС ставката за туризъм и броя на привлечените туристи.

Въпреки че броят на чужденците, посетили България, е нараснал двойно за периода 2000-2010 г., страната ни се намира на 17-о място (виж таблицата) по този показател към миналата година (данни на WTTC). За сравнение туризмът в Турция, която е на 5-о място по привлечени чужденци и няма по-ниска ставка по ДДС, не изглежда да страда особено от това. Тя отчита още по-голям ръст по привлечени туристи от 176% за същия период.

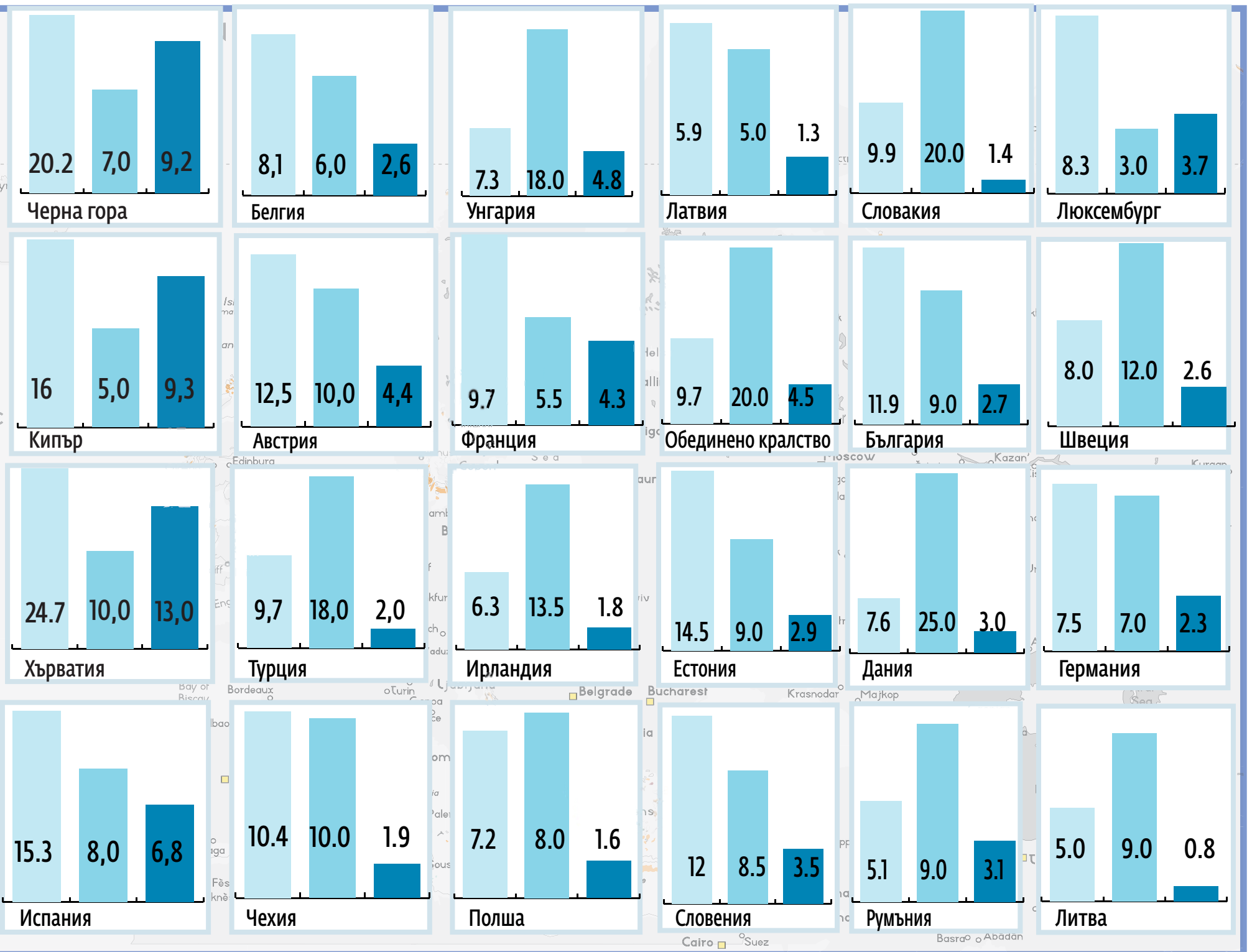
Ако разгледаме страните от Западна Европа (ЕС-15), ще видим, че държавите без диференцирана ставка за туризма отбелязват значително по-голям ръст по привлечени туристи за периода 2000-2010 г., отколкото тези с нисък ДДС. Обединеното кралство с 20% ДДС и Дания с 25% ДДС отбелязват ръст съответно от 25.5 и 20%, докато средният ръст за останалите 13 държави е от едва 6.8%, показват данните на WTTC.

Миг се оказва и твърдението, че повишената цена на туристическите пакети в резултат от повишаването на ДДС ще отблъсне

► Така изглежда резултатът от преференциите за туризма

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

ИЗТОЧНИК: WTTС

чужденците. Проучване на чуждестранните посетители в България (лято 2009 г.), проведено сред 8985 чужденци от агенциите „Естаг“ и „Синовейт“ по поръчка на министерството на икономиката, показва, че за анкетираните най-важните причини за почивка в България са „спокойствие“, „добра кухня“ и „добро обслужване“.

„Евтина дестинация“ идва на... предпоследно място като причина за почивка в България с едва 8% от отговорите.

Еднакъв ДДС за всички

Ползите от данъчната преференция за туризма, изглежда,

са доста спорни, а аргументите, с които се защитава, никак не са убедителни. Така че въпросът дали е правилно или не повишаването на ДДС за туризма до 9% от 1 април, не стои. Въпросът е защо ставката не беше изравнена до 20%, колкото е за всички останали сектори от икономиката. Грешката

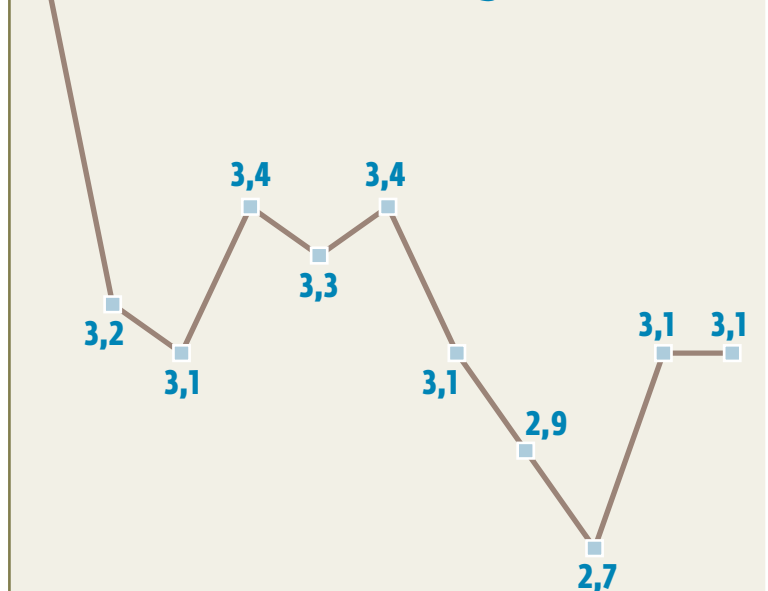
може да бъде поправена при приемането на данъчните закони за следващата година, тогава икономиката вече ще е стъпила на краката си и подобно решение ще мине по-безболезнено. Така едно вредно изкривяване на пазара ще бъде елиминирано, а държавата ще събира повече приходи от ДДС.

Лобизъм История

► **1994 г.** Въвежда се 18% ДДС. Пакетните нощувки, продавани в чужбина, се разглеждат като износ и не се облагат
 ► **2000 г.** МФ предлага от 2001 г. пакетните почивки да се облагат с 20% ДДС. От бранша настояват решението да се отложи с 3 до 5 години. Министърът на икономиката Петър Жотев лобира пред мисията на МФ в полза на бизнеса. Въвеждането се **отлага за 2002 г.**
 ► **2001 г.** Туристическият

бранш излиза с предложението държавата да финансира рекламата на България в чужбина, въвеждането на ДДС да се отложи с още една година и др. преференции
 ► **2002 г.** Въвежда се 7% ДДС за пакетите, предлагани в чужбина
 ► **2006 г.** В проекта си за ЗДДС МФ планира да премахне преференцията за туризма. В крайна сметка режимът на облагане остава без промяна
 ► **2011 г.** Приема се единна ставка от 9% за пакетните и индивидуалните нощувки

Делът на туризма в икономиката спада дял от БВП в %

ИЗТОЧНИК: WTTС

► Посещения на чужденци за повече от една нощ, 2010

Държава	Брой (в хиляди)
Франция	70976,8
Испания	52782,4
Италия	41483,9
Обединено кралство	29132,4
Турция	26421,1
Германия	24117,7
Австрия	19506,2
Полша	13522,5
Гърция	13367,8
Португалия	11826,1
Холандия	10069,8
Хърватия	9297,8
Унгария	7929,9
Ирландия	7461,9
Белгия	6924,7
Чехия	6203,9
България	5737,5
Дания	4228
Швеция	3276,5
Финландия	3142,5
Кипър	2266,6
Естония	1944,2
Словения	1746,9
Литва	1425,1
Латвия	1371,3
Словакия	1305
Румъния	1209,2
Черна гора	1079,4
Малта	933,9
Люксембург	774,2

ИЗТОЧНИК: WTTС

Съдът върна панаира на държавата, Гергов ще обжалва

Според мотивите към решението бившият икономически министър Румен Овчаров е извършил неправомерни действия

►Обстоятелствата около двете увеличавания на капитала на международния панаир от 2006 и 2007 г. са били скрита приватизация, отсъди Пловдивският окръжен съд СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Пловдивският окръжен съд определи за нищожни двете увеличавания на капитала на „Международен панаир Пловдив“ от 2006 и 2007 г., чрез които държавата изгуби контрола върху дружеството в полза на бизнесмена Георги Гергов. Гергов обаче коментира, че ще се възползва от двуседмичния срок за обжалване пред Апелативния съд в Пловдив. „Сагата продължава. Ще обжалвам до последно. Уважавам решенията на институциите, но и ще търся правата си, защото не съм правил грешни

ходове”, каза той. По думите му в момента губи единствено имиджът на панаира, тъй като историята около собствеността му вече се знае дори и извън България.

Мотивите на съда

През април 2010 г. министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков заведе дело за собствеността на дружеството, след като проверка и анализ на сделката за панаира констатира редица сериозни нарушения на търговското и приватизационното

законодателство. Според решението на съда към датата на първото увеличаване на капитала - 21 декември 2006 г., компанията вече не е била еднолична държавна собственост, а акционерно дружество. Така бившият министър Румен Овчаров не е имал правомощията сам да се произнесе за увеличаването на капитала. Освен това съгласно чл. 28, ал. 7 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол за намаляване на държавното участие е било необходимо съгласието на

Агенцията за приватизация. Такова съгласие не е открито по делото, а неспазването на това изискване е превърнало увеличението на капитала в скрита приватизация.

Политика и имидж

„Решението на съда е част от усилията ни като министърство за възстановяване на справедливостта и собствеността на Пловдивския панаир. Обещах това още в началото на мандата ми. Не бързам с изводите, защото решението може да се обжалва, но смятам, че

” Ако държавата в мое лице успее, това ще е добра новина за всички в Пловдив и за бизнеса в страната. Надявам се на благоразумие от страна на миноритарния собственик в интерес на бъдещите икономически резултати на дружеството

Трайчо Трайков, министър на икономиката

” Аз съм мажоритарен, а не миноритарен собственик и ще го докажа в съда, като обжалвам решението на Пловдивския окръжен съд. Надявам се на тяхното благоразумие. Нека правим бизнес, а не политика

Георги Гергов, бизнесмен

ако държавата в мое лице успее, това ще е добра новина за всички в Пловдив и за бизнеса в страната, защото панаирът е най-представителният форум на българските предприемачи. Надявам се на благоразумие от страна на миноритар-

ния собственик в интерес на доброто управление и бъдещите икономически резултати на дружеството”, коментира министър Трайков. На което Гергов отвърща: „Нека правим бизнес, а не политика.”

Дарина Черкезова

НДСВ защити сделката на Милен Велчев с дълга

Според бившите управляващи анализиранието на решения за операции по дълга постфактум е световен прецедент

Резюмето на финансов министър Симеон Дянков по доклада за сделката с външния дълг на България през 2002 г. е подвеждащ и неверен. Около тази теза се обединиха бившите министри от НДСВ Милен Велчев и Николай Василев, бившите финансови зам.-министри Любомир Дацов и Красимир Катев, общинският съветник Владимир Каролев и зам.-председателят на жълтата партия Илия Лингорски. Те са категорични, че документът е бил оповестен точно в този момент, за да отклони вниманието на общественото от скандала с подслушването, проблемите с ниските доходи, високите цени и огромната контрабанда.

► През всичките тези години реално ние сме спестили на българските данъкоплатци около 1-1.5 процента от данъците”, каза Милен Велчев СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Разминаването за дълга

Както в „Пари” писа миналата седмица, в опит да заглуши последната серия записи между Ваньо Танов и премиера Бойко Борисов финансовото министерство раз-

пространи в парламента резюмето на доклад за ефектите от сделката с външния дълг. Според резюмето сделката е оцетила държавата с над 1 млрд. лв. Изводите в самия доклад обаче се разминават от тези в разпространеното

резюме. Докладът е изготвен от анализаторската компания „Индъстри уоч” и там никъде не присъства цитираната от Дянков загуба.

Главните запозогзрени Операцията с дълга е про-

вокирала увеличаването на брутния вътрешен продукт и бюджетните приходи, коментира Красимир Катев, който заедно с Милен Велчев беше идеологът на замяната на брейди облигациите. По думите му това е довело до номинално увеличение на БВП с 858 млн. лв.

„Всяка държава иска да има предвидимост в разходите си - каза Милен Велчев. - По този начин заменихме дълг с променлива лихва и стана възможно да предвиждаме разходите си по обслужване на външния дълг - обясни още той. - Доларът може да се обезценил, но като държава във валутен борд и курс, фиксиран към еврото, ние трябваше да напомним задълженията ни в други валути”, беше категоричен бившият финансов министър. България е на първо място в ЕС по спад на дългата за последните 10 години, като страната ни е намалила задължението си с 69% от БВП, припомни Владимир Каролев.

На гуми и прокуратурата влезе в играта

Преди ден от ДСБ поискаха от прокуратурата да извърши пълно разследване на сделката по дълга.

От ведомството на Борис Велев коментираха, че няма да се занимават с доклада на „Индъстри уоч” за сделката с външния дълг. Прокуратурата е компетентна да разследва, когато са налице данни за престъпление от общ характер, а в този случай не е ясно какво е то. Освен това докладът не е стигнал до прокуратурата въпреки заките на десните партии.

Бяляна Вачева

960

► млн. лв. са ползите от сделката за фиска и 200 млн. лв. за частния сектор, показва разчетите на икономистите от НДСВ

Цветан Цветанов беше оневинен за случая в Горна Оряховица

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Прокуратурата отказа да образува наказателно производство за огласените в парламента СРС-та

Софийската градска прокуратура постанови отказ да образува наказателно производство срещу министъра на вътрешните работи Цветан Цветанов заради това, че прочете пред парламента подслушаните разговори между лекарите от болницата в Горна Оряховица. Сигналът до прокуратурата срещу вицепремиера беше подаден от депутати от БСП, след като на 3 декември миналата година от трибуната на парламента Цветанов изчете подробни извадки от разговорите, придобити със специални разузнавателни средства. Тогава опозицията обвини министъра, че разгласява данни от наказателно производство, които по принцип са класифицирана информация.

„С оглед общественото напрежение“

Наблюдаващият прокурор е декласифицирал записите от СРС-та „в рамките на своите правомощия и с оглед възникналото обществено напрежение“, се казва в съобщението на държавното обвинение. Ако това не се беше случило, Цветанов трябваше да отговаря по чл. 145а от Наказателния кодекс, че е използвал информация, събрана чрез използване на специални разузнавателни средства, извън нейното предназначение за целите на наказателното производство.

Намеци и искания за оставка

В средата на декември съпрезидателите на Синята коалиция Иван Костов и Мартин Димитров декларираха, че ще поискат оставката на Цветан Цветанов, ако се окаже, че е сбъркал. Парламентарната група на Коалиция за България пък внесе в прокуратурата сигнал срещу вицепремиера за това, че е изнесъл неправомерно записите. Още тогава главният прокурор Борис Велчев обяви, че Цветанов не е нарушил правилата.

След като петорната съдебномедицинска експертиза оневини лекарите, Цветанов беше повикан да даде обяснения в парламента, но процедурни хватки на мнозинството провалиха изслушването.

Два месеца след избухването на скандала прокуратурата сложи точка на въпроса има или няма нарушение от страна на Цветанов. Държавното обвинение все още не е приключило проверката за новороденото в болницата в Горна Оряховица. □

Скандалът Случаят „Горна Оряховица“

► **28 ноември 2010 г.** - 17-годишно момиче ражда в горнооряховската болница. Според лекарите - мъртъв плод

► **30 ноември 2010 г.** - късно вечерта полицаи арестуват дежурните лекари в родилното отделение по подозрение за умишлено умъртвяване на новородено

► **2 декември 2010 г.** - Българският лекарски съюз и лекари от всички парламентарни групи без ГЕРБ и „Атака“ излизат с декларация в подкрепа на колегите си от Горна Оряховица

► **3 декември 2010 г.** - министърът на вътрешните работи Цветан Цветанов изчита от трибуната на парламента записи от разговорите между лекарите, в които има реплики като „всички вкупом сме уморили бебето нарочно. Това к'во? Това си е умишлено престъпление и убийство.“

► **10 декември 2010 г.** - БСП сезира прокуратурата за разпространените от Цветанов СРС-та

► **20 декември 2010 г.** - петорната съдебномедицинска експертиза по случая излиза със заключение, че бебето е било мъртвородено

► **22 декември 2010 г.** -

прокуратурата не признава експертизата за категорична и заявява намерение да поръча допълнителна

► **13 януари 2011 г.** - Синята коалиция внася предложение за създаване на временна анкетна комисия в парламента за проверка на случая

► **19 януари 2011 г.** - парламентарният отхвърля предложението

► **1 февруари 2011 г.** - прокуратурата отказва да проверява Цветанов за случая

Борисов оттегли закона за БАН след заплахата на Първанов да наложи вето

Ръководството на академията не скри задоволството си, че нещата остават без промяна

Бойко Борисов събщи на заседание на образователната комисия, че оттегля внесените от ГЕРБ промени в закона за БАН. „Никой не иска да разпарчетосва БАН“, каза той и побърза да се защити, че решението му не е свързано с публикуваната ден по-рано статия на Георги Първанов. В нея президентът заяви, че ще наложи вето на законопроекта на ГЕРБ, който налага децентрализация на бюджета на БАН и директно финансиране на институтите от Министерството на финансите. „Законът ще доведе до разбиването на Българската академия на науките“, пише на сайта си Първанов.

Съмнения за „пъклен план“

Премиерът обяви статията на президента за плагиатство. Според него тя съдържа директни цитати от стратегията на ГЕРБ и е публикувана нарочно един ден преди заседанието, за да представи изтеглянето на закона като решение „под натиск“. „Искаме с разум и с мир да приемем закон за БАН“, каза Борисов и обяви, че до месец трябва да се изготвят предложения с консенсусни поправки между представителите на работната група: депутати от всички политически сили, учени, представители на бизнеса и граждани.

Премиерът допълни, че първо трябва да се реформира академията и чак след това да се решава въпросът с финансирането ѝ. Финансовият министър Симе-

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

он Дянков заяви, че някои области, като софтуера, земеделието и археологията, ще се финансират с приоритет.

9 на върха и спокоен сън

Премиерът обясни, че БАН ще се отчита пред парламента и ще има настоятелство

„Целта [на Първанов] беше не да ни помогне в този днешен диалог, а когато заплаши, че с вето ще върне нашия закон, аз днес да не искам да го оттегля. Все едно го оттеглям под натиск. Това му беше пъкленият план, защото знаеше какво ще направим днес, тази среща се готвеше отдавна

Бойко Борисов

от 9 души, сред които ще бъдат министрите на финансите и образованието, двама представители на правителството, бившият и насто-

ящият председател на БАН. Решението беше прието с облекчение от председателя на БАН акад. Никола Съботинов, който коментира, че настоятелството е полезно, защото ще подобри връзките на академията с обществеността и правителството.

Във връзка с табелите по фасадата на БАН, гласящи „Не сме за продан“, Борисов заяви, че правителството не възнамерява нито да продава, нито да купува имотите на БАН.

„Вярвам, че довечера 7000 семейства ще бъдат по-спокойни“, коментира председателят на комисията по образование Огнян Стоичков.

Резултатът от решението на премиера е, че ГЕРБ се отказва и от реформата на БАН и темата отново е в изходна позиция.

Теодора Мусева

Сайтът на НСИ не издържа на увеличения трафик

Почти половината българи са декларирали желание да се преброят през интернет

Големият интерес към възможността за електронно преброяване обаче доведе до сериозни проблеми със сайта на НСИ. Статистическите данни на сайта не са достъпни и може да се влезе единствено в информационната система за преброяване, а много потребители се оплакват от технически трудности при опит да се регистрират.

Дежа вю

Предоставяните от родните институции електронни услуги често са съпроводени от технически проблеми и невъзможност да се обслужат всички потребители. Най-скорошни примери в това отношение са сайтовете на Търговския регистър и на Агенцията по вписванията, а сред най-мащабните бе сривът в системата за записване в детски градини.

Напливът

Около 40% от българите проявяват желание да участват в тазгодишното преброяване през интернет, показват предварителните проучвания на Националния статистически институт. За сравнение в другите седем страни от ЕС, където се предвижда подобна възможност, този

процент е двойно по-нисък - 20-25%.

За първите 11 часа след пускането на системата са отчетени 80 хил. посещения на сайта на НСИ, колкото обикновено се натрупват за месец. Успешно регистрирали се за същия отрязък от време са над 25 700 души, като само за първите 45 мин регистрираните са били 1500.

Приятно изненадани

“Ние сме учудени и леко развълнувани, защото не сме очаквали толкова голям интерес”, заяви председателят на НСИ Мариана Коцева и допълни, че ще бъде най-щастливият председател на статистически институт, ако България влезе в историята като страната с най-голям процент преброили се през интернет. Тя обясни, че е било решено основният сайт на НСИ да бъде спрял от съображения за сигурност, за да се изолира възможността за пробив на системата през сайта. Според нея не е имало опити за хакерски атаки и сайтът ще бъде пуснат, след като се стабилизира ситуацията и няма опасност от технически проблеми. Коцева призна, че е имало кратко

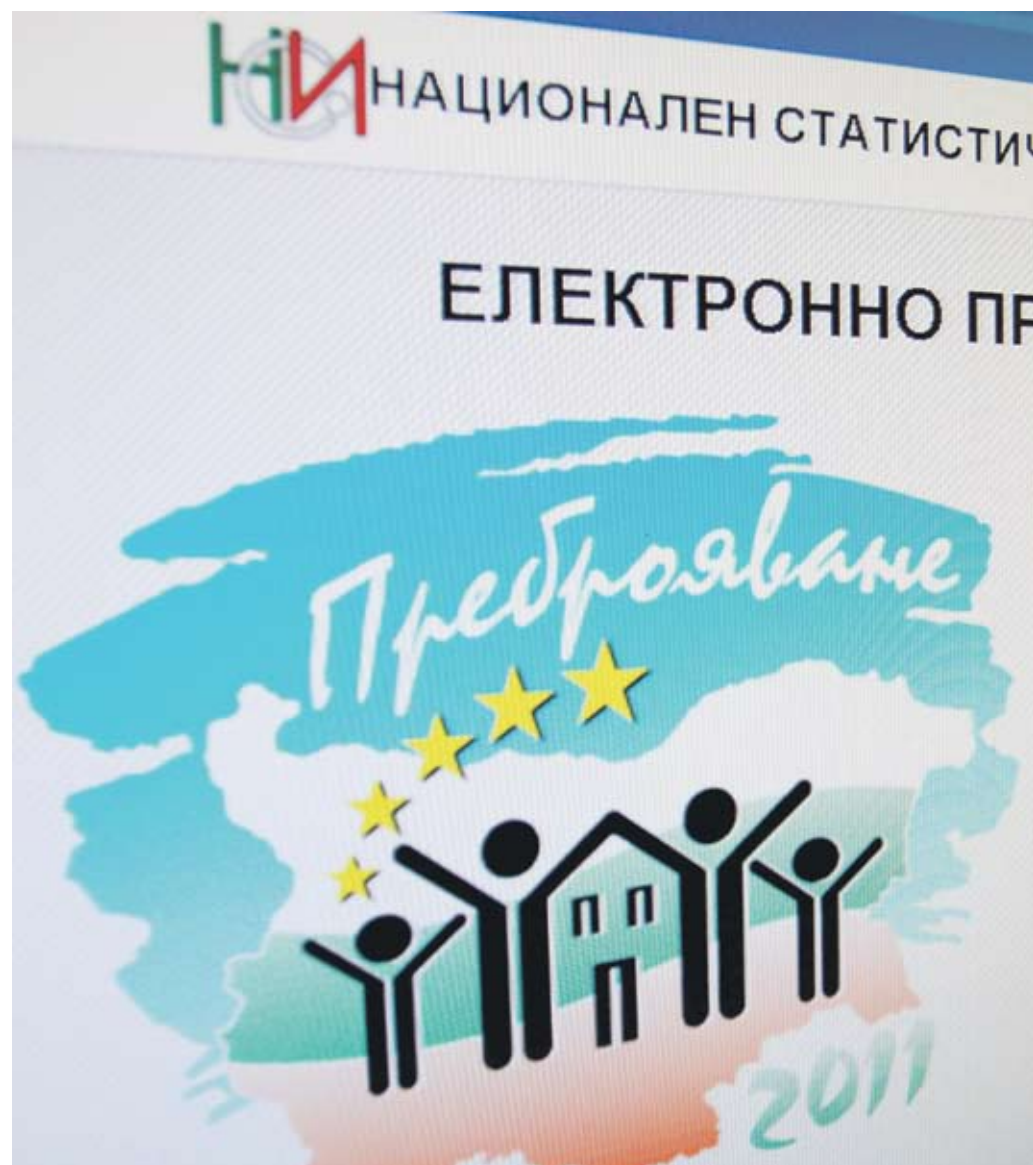
спиране на сайта след полунощ, както и че в някои моменти се получава забавяне при получаването на парола чрез e-mail. Тя отбеляза, че се работи върху мерки за ускоряване на трафика, но проблемите идват не само от тях, но и от някои от електронните пощи, с чиито специалисти се работи по решаване на проблема.

Пионери в статистиката

Статистиците апелираха за разбиране и търпение, защото това, което правят, е експеримент, който досега никой не е правил и няма аналог в статистическите изследвания. Коцева увери, че по системата е работено усилено последните 5-6 месеца и има подготовка изникващите ситуации да бъдат решавани на момента.

От НСИ допълниха, че гражданите могат да задават въпроси и оплаквания по телефон и e-mail, на които дежурните специалисти ще отговарят своевременно.

Седемнадесетото преброяване на населението и жилищния фонд ще продължи до края на февруари, като възможността за онлайн попълване на анкетата ще

► Мариана Коцева

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

е отворена до полунощ на 9 февруари. От 10 февруари преброяването ще се прави от 53 хил. анкетьори чрез посещение на дома-

кинствата. Преброилите се през интернет трябва да дадат на анкетьора кода, който са получили след попълване на анкетата. От

НСИ увериха, че това може да стане и чрез някой съсед или залепяне на бележка на вратата.

Филип Буров

► Подменените 10 км тръби за миналата година от над 930 км топлофикационна мрежа не са достатъчни, заяви председателят на ДКЕВР Ангел Семерджиев

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Част от парите за ремонти на София” са били изхарчени за

Според енергийния регулатор планът за 2010 г. на дружеството е бил изпълнен по натурални показатели

“Топлофикация-София” е изпълнила заложеното в плана си по натурални показатели. Подмяната на 10-те километра от мрежата през миналата година е станало с по-малко средства. Остатъкът от парите, които

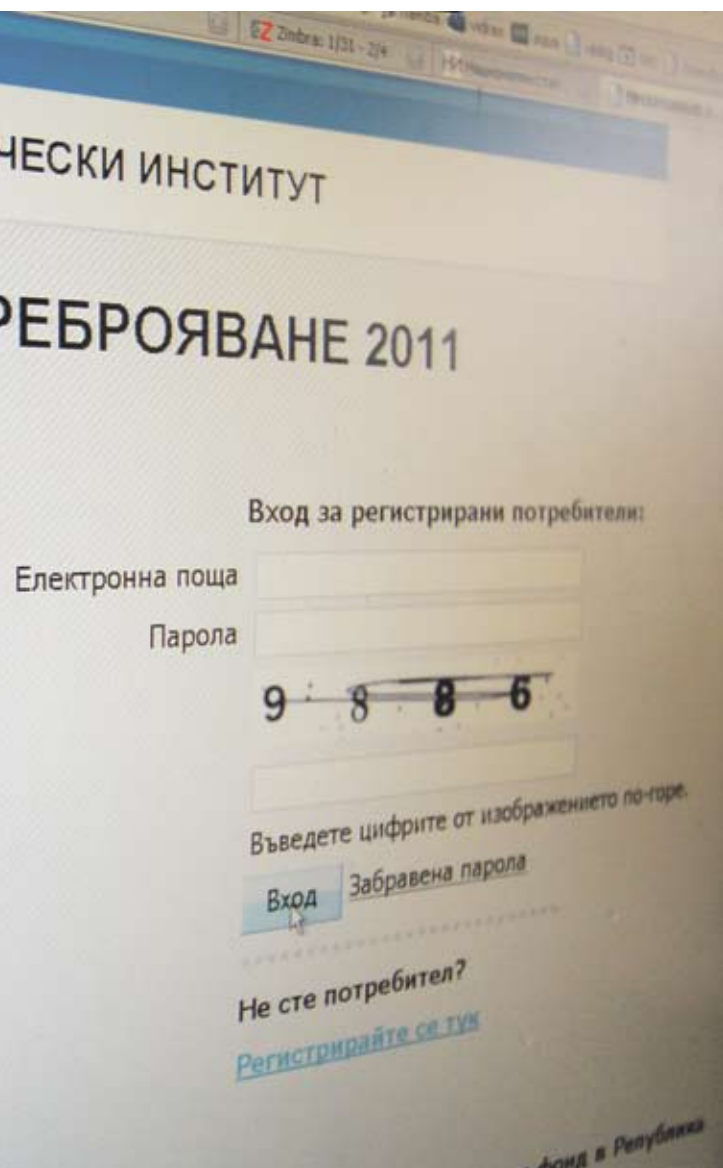
Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) е одобрила, е отишъл за други дейности, заяви председателят на регулатора Ангел Семерджиев. “Топлофикацията има достатъчно дупки за запълване, така че не са се затруднили да изхарчат разликата за нещо друго”, коментира шефът на ДКЕВР. Какви са били тези “други” дейности и колко точно е остатъкът, за който са били похарчени, не стана ясно. По думите на Семерджиев всички под-

робности ще станат известни, след като дружеството представи годишния си доклад за дейността.

Ако бъдат открити нарушения при проверката на доклада, “Топлофикация-София” ще понесе санкции, заяви председателят на енергийния регулатор.

Митичен ремонт

Подменените 10 км тръби за миналата година от над 930 км топлофикационна мрежа не са достатъчни. Миналата седмица стана

СНИМКА БОБИТОШЕВ

„Ние правим един експеримент, който досега никой не е правил. Ще бъде най-щастливият председател на статистически институт, ако България влезе в историята като страната с най-голям процент преброили се през интернет. Ние сме учудени и леко развълнувани, защото не сме очаквали толкова голям интерес. Непрекъснато излизат ситуации, които се решават на момента“

► Мариана Коцева,
председател на НСИ

“Топлофикация-други дейности

ясно, че столичната топлофикация е включила в сметките на абонатите ремонт, който не е бил извършен. Тогава Семерджиев заяви, че според проверката дружеството не е изпълнило програмата си по стойност, но ще проверят дали няма натурално изпълнение - компанията да е използвала по-евтини материали за ремонтите.

Повече ремонти за 2011 г.
Все още “Топлофикация-

София” не е изпратила на енергийния регулатор бизнес плана си за тази година. Той трябваше да бъде представен пред комисията до края на януари, но все още такъв липсва. По думите на Ангел Семерджиев в бизнес плана за тази година ДКЕВР ще очаква планирани за подмяна повече тръби от мрежата, за да бъде намален броят на аварията. Преди седмица шефът на комисията призна, че не са могли да забележат увеличаващата се аварийност. □

Половината сгради край язовирите се оказаха законни

През май ще бъдат издадени заповеди за премахване на тези, които са незаконни

Половината от постройките около проверените 52 язовира в страната са напълно законни. Това показват резултатите от инспекциите на ДНСК, екоинспекторите и басейновите дирекции. Някои от законни постройки са дори в язовирните чаши, в заливните зони, както и в санитарноохранителните зони, до които достъпът по закон трябва да е забранен.

Засага - само констатации

“Проверени са общо 1470 обекта. Точно половината от тях са незаконни - 748”, съобщи регионалният министър Росен Плевнелиев. За незаконните сгради са издадени констативни протоколи за премахване. Собствениците на тези сгради имат 2-месечен срок, в който да представят документи, с които да докажат, че сградите им са законни. “Например актове за държавна собственост от преди 1996 г. Така сградата ще е законна и ще е сред тези в заварено положение”, обясни директорът на ДНСК инж. Милка Гечева. През май ще бъдат издадени заповеди за премахване на незаконните постройки, за които не бъдат предоставени документи, които да доказват, че те са законни или ако документите не бъдат уважени. Собствениците им обаче могат да ги обжалват в съда и това може да отложи събарянето с години. Така например през пролетта на тази година трябва да бъдат съборени около 300 сгради, за които съдът вече е потвърдил, че са незаконни.

Безсилна

“Законните имоти, които са построени в язовирните чаши и в заливните зони, ДНСК не може да ги събори. Собствениците на язовирите обаче може да поискат обезсилване на строителните книжа. Един от вариантите за това е по съдебен път”, обясни Милка Гечева. По принцип строителство в язовирните чаши не се разрешава, но до 2003 г. по Закона за устройство на територията имаше възможност за узаконяване на незаконни обекти и може собствениците да са използвали този вариант. Освен това много

► През декември миналата година край яз. “Искър” бяха съборени сгради

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

от законните сгради съществуват от десетки години, а Законът за водите, който налага много от ограниченията, е от 2000 г.

Край “Искър”

В първия пояс на санитарноохранителната зона около язовир “Искър” има 8-9 законни сгради на “Язовири и каскади”. Освен това 3 частни вили частично попадали в първия пояс, в който по принцип строителството е забранено. Такова се допуска във втория пояс на охранителната зона, който е на по-голямо разстояние от самия язовир.

Спряно строителство

При проверките са издадени 243 забрани за ползване на сгради и 43 за спиране на строителството. Забраните за ползване са за законни обекти, които има вероятност да замърсят водите в язовирите. Заповедите за спиране на строителството имат предварително действие, т. е. обжалването не спира действието им.

Още пропуски

Оказа се, че край 9 от проверените 52 язовира няма учредени законово или обозначени санитарноохранителни зони - около “Камчия”, “Тича”, “Белмекен”, “Кокаляне” и т. н. Нарушители са собствениците на язовирите и експлоатационните дружества. Повечето от тези язовири не са основен източник за питейна вода на населението. Министърът на екологията Нона Караджова обяви, че са издадени предписания за учредяване и ограждане на зоните.

Красимира Янева

Стопанисване 26 общини са поискали минерални извори

► 26 общини са поискали от държавата да стопанисват за 25 години минерални извори на тяхна територия. Сред тях са

София, Поморие, Бургас, Свищов и др. “Резултатите са много добри. Сигурна съм, че общините ще намерят добър начин за управление на тези находища и ще има интересни приложения”, обясни министърът на екологията Нона Караджова. В средата на месеца тя ще даде съответните разрешения на кметовете.

Резултати от проверките на 52 язовира

 1470
проверени обекта

 748 са незаконните сгради

 243 забрани за ползване на обекти

 43 заповеди за спиране на строителството

Язовир “Ивайловград”

195 проверени сгради
87 забрани за ползване
169 имат констативни протоколи за премахване

Язовир “Кърджали”

159 проверени обекта
130 имат протоколи за премахване
80 имат забрани за ползване

Язовир “Искър”

329 проверени обекта
103 са със заповед за премахване
3 забрани за ползване

Стотици хиляди египтяни поискаха оставката на президента Мубарак

Правителството неуспешно се опита да блокира достъпа на хората от провинцията, като спря движението към столицата

Близо четвърт милион души от най-различни възрастови и социални групи се събраха на главния площад в египетската столица Кайро. Това беше най-голямата демонстрация срещу 30-годишното управление на президента Хосни Мубарак от началото на протестите преди повече от седмица.

От цялата страна

Към столицата се стекоха хора от цялата страна, въпреки че правителството се опита да възпрепятства движението от провинцията. Всички пътища бяха затворени, а общественият транспорт беше спрял. Пътищата към други горещи точки на протести из страната също бяха блокирани. Поставените на входовете към площад „Тахрир“ („Свобода“) полицаи не предприеха никакви мерки да спрат тълпата. Още в понеделник вечерта след апела за т. нар. милионен поход към столицата военните обещаха, че няма да стрелят по протестиращите. Заради съмненията, че правителството насърчава мародери да създават безредици в града, по улиците се появиха доброволци със значки „Народна охрана“, които следяха за провокатори. Част от доброволните охранители помагаша при проверката за оръжие на входовете към площада. Организаторите заявиха, че не желаят да има сблъсъци с военните.

Все по-трудно

Банките, фондовата борса и училищата в Кайро останаха затворени и вчера, което създаде затруднения с осигуряването на пари в брой. Пред хлебарниците се изви опашки от хора, опитващи се да попълнят запасите си. Проблемите с интернет продължиха пети пореден ден, като вчера и последният доставчик из-

СНИМКА REUTERS

веднъж спря трафика по мрежата. Хаосът на летището в столицата продължи заради опитите на хиляди чужденци да напуснат страната. Според последните официални данни жертвите от събитията са 97, а ранените са хиляди. Очевидци обаче твърдят, че реалният брой е много по-голям.

И в груги градове

Демонстрации вчера имаше и в редица други градове в страната. Десетки хиляди

се събраха в Александрия, Суец, Мансура, Асиут и Луксор. Основната причина за недоволството на хората са безработицата, бедността и корупцията в страната. Според организаторите целта е до петък президентът да бъде свален от власт. Ако това стане, Мубарак ще бъде вторият държавен глава, принуден да се оттегли от поста си в съвременната история на Близкия изток, след като миналия месец президентът на Тунис Бен Али

напусна страната заради гражданското недоволство. Това насърчи и най-многочислената нация в арабския свят да потърси смяна на режима. В началото на седмицата 82-годишният Мубарак беше принуден да смени правителството, което обаче се оказа недостатъчна реформа за гражданите на страната.

Разнородна опозиция

Самите протестиращи са разнородна група хора, обе-

динени единствено от желанието да свалят Мубарак от власт. В демонстрациите участват движения с често противоречащи си идеи. Най-сериозно напрежение съществува между младите светски активисти и "Мюсюлманските братя", които искат държава, управлявана по ислямските закони. Първите се притесняват, че братството може да използва спонтанния народен протест, за да осъществи целите си - нещо, за което преду-

преждават и американски специалисти. За втори пореден ден вчера преговорите между отделните групи не успяха да дадат резултат.

Междувременно от Държавния департамент на САЩ съобщиха, че са изпратили свой висш дипломат, който да разговаря с египетските власти и да ги убеди да започнат мащабни икономически и политически промени. Крайната цел е да се стигне до свободни и честни избори. **П**

От Сингапур МВФ е готов да помогне на Египет

▶ Междувременно валутен фонд (МВФ) е готов да помогне на Египет и на груги страни с висока безработица да възстановят икономиките си. Това заяви управляващият директор на институцията Доминик Строс-Кан в

своя реч в Сингапур.

▶ Увеличаващите се дисбаланси както между отделните гържави, така и вътре в страните, може да доведат до напрежения, които да попречат на крехкото икономическо възстановяване в света и дори да провокират въоръжени конфликти, смята Строс-Кан.

▶ „МВФ е готов да помогне за определяне на подходящата икономическа поли-

тика“, каза Строс-Кан. По думите му високата безработица и все по-големите разлики в доходите лежат в основата на политическите вълнения в Тунис и на засилването на социалното напрежение в груги страни.

▶ С увеличаването на напрежението между гържавите се забелязва засилване на протекционизма в търговията и финансите, както и на социалната и

политическата нестабилност вътре в страните, смята шефът на МВФ.

▶ Като цяло за перспективите пред световната икономика Строс-Кан не е голям оптимист, стана ясно от изказването му. „Въпреки че се забелязва възстановяване, то не е възстановяването, което искаме“, посочи той. По думите му възходът на икономиката е събран от напрежение,

което може да „посее семената на следващата криза“.

▶ Разликите между развитите и нововъзникващите икономики са подобни на тези отпреди кризата през 2008 г., смята Строс-Кан. Докато растежът в развитите гържави е по възможностите им, в развиващите се икономики той е много по-бърз и на някои места може да доведе до прегряване.

В Йордания протестиращите свалиха правителството

Опозицията не одобрява и новия министър-председател, който вече е бил на този пост

Йорданският крал Абдула разпусна правителството и назначи нов министър-председател заради масовите улични демонстрации в страната. Хиляди протестиращи поискаха оставката на бившия премиер Самир Рифал, когото обвиняват за икономиче-

ските проблеми на страната. Сред исканията им е и избираемост на министър-председателя.

Политически реформи

В обръщение на двореца се съобщава, че кралят е приел оставката на Рифал, а заместникът му Маруф Бахит е натоварен със задачата „да предприеме практични, бързи и осезаеми стъпки за истински политически реформи, да подпомогне стреме-

жа към демокрация и да осигури безопасност и достоен живот на всички йорданци“. Реформите са необходими, за да се осигури по-добър живот на нашия народ, но това не може да се постигне без истински политически реформи, които трябва да увеличат общественото участие във вземането на решения, се казва още в изявлението.

Новият премиер

Маруф Бахит е бивш ге-

нерал, който вече е заемал поста премиер в периода 2005-2007 г. От най-мощната опозиционна организация - Ислямски фронт за действие (ИФД), заявиха, че няма да спрат протестите, защото не одобряват Бахит, когото подозират във фалшифициране на изборите през 2007 г.

Лидерите на ИФД обявиха, че Бахит не е правилният човек, който може да изведе страната от кризата, и назначаването

му с нищо не гарантира, че ще започнат реформи. Според тях е нужна друга личност, която не е обременена с корупция и потисничество.

Не срещу краля

От опозицията обаче потвърдиха, че не се стремят да свалят от власт крал Абдула, чиито широко правомощия включват назначаване на правителството, одобряване на законите и разпускане на парламента.

Триседмичните мирни протести, последвали примера на Тунис и Египет, са подклаждани от голямата безработица сред шестмилионното население на страната, голямата част от което е под 25-годишна възраст, както и от силното поскъпване на храните. В опит да потуши протестите правителството наскоро обяви пакет от 125 млн. USD за намаляване на цените, както и мерки за повишаване на заплатите. **П**

Мнение**В неравностойно положение сме**

Лошото е, че българските производители са поставени в неравностойно положение спрямо чуждите производители, на които се предлагат много по-добри условия. Така дори да откажем да продаваме продукцията си в тях, те винаги имат какво да

предложат - чужди стоки в голямо разнообразие. Странен е например следният факт. За три години веригите у нас са повишили с 12% отстъпките, бонусите и т.н., които искат от нас, докато за тези три години цената за износ не е помръднала. В чужбина ние също продаваме в техните обекти, просто тук си позволяват друго отношение към нас.

Наталия Къснеделчева, директор на винпром „Русе“ и Националната лозаро-винарска камара

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Производители: властта бездействия и ще е отговорна за фалитите ни

Бързооборотният бранш настоява държавата да изработи спешно обещаните правила за честна търговия при договорките с хипермаркетите

Близо 15 браншови организации на производители на бързооборотни стоки учредиха инициативен комитет за честна търговия и настояват държавата спешно да се намеси в отношенията между производителите и търговските вериги. Те искат министерството на икономиката да създаде и приеме нормативни правила, които да регламентират лоялното договаряне между двете страни, каквато практиката имало в редица други европейски страни. Този ангажимент бе поет от правителството и като антикризисна мярка, но месеци по-късно по нея няма никакво развитие. Компаниите са недоволни и заради бездействието на Комисията за защита на конкуренцията, която от година и половина безуспешно проверява търговските вериги за картелни споразумения.

Според производителите обаче това закъснение може да се окаже фатално, защото търговците били преминали поносимите граници и оттука нататък ще следват фалити на български фирми, генериране на безработица и по-ниски приходи в бюджета.

Проблем с натрупване

Недоволството на производителите от големите хипермаркети не е от вчера, но през последните месеци

се засили, като сигнализиращи идват от най-различни браншове - храни, напитки, вино, козметика и т.н. Всички те описват проблема по един и същи начин - небивал натиск за повече отстъпки, „договаряне“, при което всички условия се диктуват от търговеца, разписване на редица санкции за доставчиците, но не и за търговците, неравнопоставено третиране на български производители и мултинационални компании и още, и още.

Производителите описват абсурдни случаи като този, че всички те са платили по 5000 лв. за рождения ден на една от големите търговски вериги под формата на вид маркетингова такса. „Компаниите финансират всички оперативни разходи на веригите и затова работят почти без печалба, а понякога и на загуба. Нямаме избор. Ако се откажем от тях, те няма да останат без стока, но ние няма да има къде да продаваме и ще фалираме“, обясни председателят на Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки Милчо Бошев. Резултатът от всичко това по думите на производителите е, че те са пред пълна капитулация.

Обещано, но само толкова

Ние не сме против хипермаркетите, просто искаме

► **Милчо Бошев показва рекламна брошура на един от хипермаркетите, на която четири литра безалкохолно се продава за 0.49 лв. Това е пълна подигравка смята шефът на асоциацията**

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

правила, които да ни дадат шанс при договорките с тях. Искаме държавата да си свърши работата и да създаде закона за честна търговия, който ни обеща. Така Лукан Луканов от КРИБ, собственик на компанията „Арома“, обобщил позицията на производителите.

В цяла Европа производителите са подложени на

огромен натиск за ниски цени от страна на големите хипермаркети. В много страни обаче правителствата са направили опит да регулират отношенията на двете страни със закон, етичен кодекс, специални разпоредби и т.н.

Такова решение правителството на ГЕРБ също обеща на българския бизнес като една от антикри-

зисните мерки. Месеци по-късно обаче по него няма никакво движение и това накара българските производители да станат по-агресивни в исканията си.

Изпуснати договорки

Преди година и половина от КРИБ сезираха и Комисията за защита на конкуренцията за картелни

договорки между веригите. По проверката обаче засега няма резултат, а производителите са на мнение, че от КЗК нарочно потулват проблема и дискусиата по него. От комисията пък обясниха за в. „Пари“, че казусът е по-сложен и е отнел време, но резултатите от проверката ще бъдат оповестени в средата на този месец.

Според производителите по всичко личи, че държавата бездейства и няма желание да защити българския бизнес, докато в същото време глези чуждите вериги като големи инвеститори и им дава куп предимства. Така например други страни договарят определен процент национални стоки, които да се продават в обектите на веригата не само в страната, но и в чужбина. Сред практиките е също така те да не се допускат в централните части на градовете, защото убиват локалната конкуренция, и др. Нито една подобна договорка не е сила у нас, а производителите се чувстват незащитени от агресивните политики на веригите.

„В същото време точно ние правим пицата на Дянков, а Борисов трябва да знае, че дипломатите са дипломати, но ние сме неговите избиратели“, заяви Лукан Луканов.

Ани Коджяванова

С властта говорим на различни езици

Държавата демонстрира нежелание да разпознае проблема, просто говорим на различни езици. Обещаха ни закон преди месеци. Ние лично сме внесли в МИЕТ цял проект за закон, а не просто нахвърляни проблеми. Участваме и в работната група, само че тя досега не се е събирала нито веднъж. Вместо това от министерството обясняват, че още събирали предложения от бизнеса.

Писахме и до премиера, а той отговори, че МИЕТ вече движи проблема. Само че

Лукан Луканов, собственик на „Арома“ и член на КРИБ

движение няма. А Бойко Борисов трябва да знае, че дипломатите са дипломати, но ние сме неговите избиратели. Предприели сме действия този проблем да влезе като въпрос номер

едно в тристранката. Вдигахме шум, защото ние сме тези, които правят пицата на Дянков и искаме отговор защо правителството се бави. Законопроектът ни е спешен и той трябваше вече да е в парламента, защото проблемът се задълбочава с всяка нова верига, както и неравнопоставеността между нас и тях. Ние нямаме думата за нищо, няма и реално договаряне - те поставят условията изцяло. Със закона искаме да променим това, а не да търсим някакви конкурентни предимства. □

Из договорите „Билла“

- Работ и акционен работ
- Премия за реклама
- Прогресивен бонус от оборота
- Такси за: нов филиал, нов артикул, за ремонт, за обслужване, за допълнителна обработка на артикул
- Срок за плащане: 60 дни
- Срок за прекратяване на договор: от страна доставчика - 60 дни; от страна на „Билла“ - 30 дни
- Промяна в цените - след одобрение от „Билла“

„Кауфланд“

- Генерална отстъпка
- Маркетинг бонус - 22% от оборота
- Логистичен бонус - 3.6% от оборота
- Финансов бонус - 1% от оборота
- Повишения на цените задължително се съгласуват и потвърждават от „Кауфланд“.
- В общите условия има само задължения и санкции за доставчика.
- Няма санкции за непълнение на „Кауфланд“, в това число и за забавено плащане.

„Метро“

- Фиксирана отстъпка, прогресивен бонус оборот и допълнителен бонус
- Бонус за излагане на стоките
- Плащания за реклама и за допълнителна реклама
- Бонуси за поддържане на асортимент и за допълнително излагане
- Такса „информационно обслужване“
- Еднократни такси за нов магазин, за въвеждане на продукт
- Такси и платени суми не се възстановяват.

Източник: Инициативен комитет за честна търговия

И по-малко, и по-евтино

Продажбите на бира са се върнали на нивата отпреди 4-5 години, а очакванията за тази година са противоречиви

Дори световно първенство по футбол не е успяло да спаси пазара на бира и той е продължил да се свива през 2010 г. Продажбите отбелязват спад от 1.3% през миналата година и достигат 4.8 млн. хектолитра бира. Очакванията на мениджърите на компаниите, които членуват в Съюза на пивоварите в България (СПБ), се разминават. Ако според едните дъното все още не е достигнато и потреблението ще продължи да се свива, други са на мнение, че през тази година секторът ще реализира 4-5% ръст в продажбите.

Кризата загърбва прогажбите

По данни на маркетинговата компания „Нилсън“ общият спад в консумацията на бира през 2010 г. е бил 4.5%. Според изпълнителния директор на „Карлсберг България“ Александър Грънчаров обаче тази цифра е сериозно занижена. „Спадът в различните региони по време на коледните празници например беше между 10 и 30%. Реално българският бирен пазар се е свил със 7-8%, което означава, че се е върнал на нивата отпреди 4-5 години“, коментира той.

Най-сериозен спад е отчетен при консумацията в хотели и ресторанти - 13.2% спрямо 2009 г. По думите на мениджъра на „Загорка“ Рууд ван ден Ейнден разходите, които правят хората при покупка на бира, са се свили с 3.6%. „Тенденциите показват преместване на фокуса, като стъклените бутилки все повече се заменят от пластмасовите“, обясни Ейнден. Статистическите данни на СПБ показват, че продажбите на бира в пластмасови бутилки са се повишили с 10% и са достигнали 2.6 млн. хектолитра, или над 50% от целия пазар. В същото време при стъклените бутилки има спад от 14%, а при кеновете от 9%.

Разнопосочните очаквания

Най-голям оптимист в прогнозите си за

тази година е Александър Грънчаров. Той коментира, че очаква ръст в продажбите от около 4-5%. Увеличена консумация за тази година прогнозира и Мирослав Динев, изпълнителен директор на „Болярка ВТ“ АД.

Колегите им от бранша обаче не са на същата вълна. Според тях дъното на кризата все още не е достигнато и компаниите ще трябва да преодолеят нов спад, който предстои. Рууд ван ден Ейнден също е по-скоро песимист по отношение на развитието на бирения пазар през тази година. Той коментира, че положителните сигнали идват основно от износа.

Въпреки негативното развитие на пазара бирата най-вероятно ще поскъпне. По думите на Драган Радивоевич, генерален мениджър на „Каменица“ АД, компаниите са близо до нулата като печалби. Причината е в скока на цените на основните суровини на международните пазари. Според етичния кодекс на СПБ предстоящи промени при ценообразуването не се коментират.

Неясно бъдеще, ясни играчи

Не се коментират и пазарните дялове на отделните играчи според същия кодекс. Само един представител на бирена компания се съгласи да коментира разпределението, той обаче пожела анонимност. По думите му основните играчи на пазара са „Карлсберг“, „Загорка“ и „Каменица“, които държат по около 30%. Те не се чувстват застрашени от засиления внос на чужди марки, както и от дъмпинговите цени, които се предлагат в големите търговски вериги. Александър Грънчаров посочи, че българският потребител залага на познатите марки, които не може да бъдат преборени от по-ниските цени. Така, ако не е ясно накъде ще се движат продажбите през тази година, поне едно се знае - българските марки няма да бъдат изместени от вносните.

Рагослава Димитрова

Мирослав Динев,
изпълнителен директор на
„Болярка ВТ“ АД

Надявам се нещата в българската икономика да потръгнат и този спад, който отчитаме сега при консумацията на бира, да стане с положителен знак през 2011 г. Надявам се тази година да има горещо лято, което да ни извади от спада и да реализираме първия ръст за период от четири години насам

Александър Грънчаров,
изпълнителен директор на
„Карлсберг България“

Спадът от 4.5% в консумацията на бира, който се измерва от маркетинговите компании, е леко занижен. В различните региони на страната той е между 10 и 30%. Реално спадът на българския бирен пазар е между 7 и 8%. Това връща пазара с 4-5 години назад.

През зимата пазарът е сериозно свит, а лятото на 2010 г. не беше добро. Искане се да вярваме, че тази година ще имаме по-добър летен сезон. Прогнозата ми е, че ще генерираме ръст от 4-5%

Спад в консумацията на бира през 2010 г., в %

4.5

Спад в целия пазар

1.2

Домашна консумация

13.2

Спад при консумацията в хотели и ресторанти

Разпределение по видове опаковки, в %

37

Стъклені бутилки

3.8

Кенове

5.6

Наливно пиво

53.6

PET

Спад в потреблението на бира от различните видове ценови сегменти, в %

-14

Стъклені бутилки

-9

Кенове

10

Пластмасови опаковки

Потребление на глава от населението, в литри

106

Австрия

109

Германия

67

България

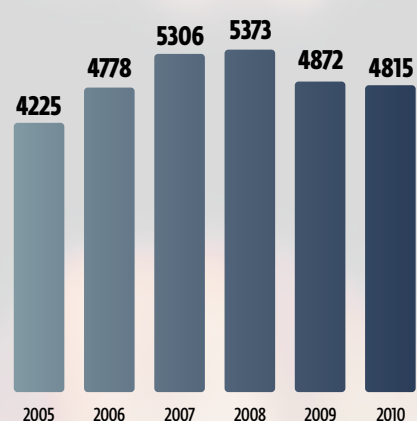
159

Чехия

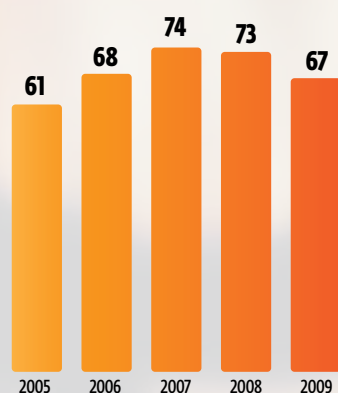
64

Общо за Европа

Продадено количество бира, в хил. хектолитри

Консумация на глава от населението

Драган Радивоевич,
генерален мениджър на
"Каменица" АД

2010 г. беше толкова трудна, колкото и 2009. Цените на суровините се повишиха сериозно и компаниите са с печалби, близки до нулата.

Очаквахме, че кризата е ударила дъното и нещата ще тръгнат нагоре. Това обаче не стана. От името на "Каменица" АД ще кажа, че не сме ударили дъното и очакваме биреният пазар да се свие още повече

Рууд ван ден Ейнден,
генерален мениджър на
"Загорка" АД

Трябва да сме наясно, че макар и да има положителни признаци за ръст, те са основно от износа, а не толкова от продажбите на дребно. Реализацията при износа обаче все още е същата като на вътрешния пазар. Най-релевантният параметър за състояние на пазара са тези 4.5% спад при консумацията на бира в страната. Въпреки това обаче българският бирен пазар ще има дълго и добро бъдеще

Свитите разходи за заплати повишиха печалбата на БТК

Акциите на телекома реагираха на изнесените резултати с понижение от близо 7% в цената до 5.50 лв.

По-малкото разходи за възнаграждения и свиване на плащанията за консултантски услуги помагат на „Българска телекомуникационна компания“ АД да отчете над 45% ръст на консолидираната печалба за 2010 г. Това става ясно от публикувания чрез Българската фондова борса отчет на БТК. За добрия резултат влияние оказват и продажби за 184.5 млн. лв., осчетоводени в графата „Други“, като ръстът по този показател е 2.7 пъти.

Компанията не съобщава на какво се дължи този скок и дали точно по това перо е отразена сделката за 50% от капитала на Националното управление „Радио и телевизионни станции“ (НУРТС), продаден на кипърското Mancelord Limited. Цената на сделката така и не беше обявена.

Според изнесените данни положителният финансов резултат на дружеството на консолидирана база нараства до 116.4 млн. лв. спрямо 80 млн. лв. за края на 2009 г.

Обяснение

Развивката в допълнителните материали към отчета

БТК АД		КОНСОЛИДИРАНИ РЕЗУЛТАТИ В ХИЛ. ЛВ.		ПРОМЯНА
2009 г.	Приходи от продажби на услуги	951 102		-9.10%
	Приходи от други продажби	864 596		
2010 г.	Общо приходи	1 041 992		5.72%
	Общо разходи	1 101 546		
	Общо приходи	952 154		2.34 %
	Общо разходи	974 407		
	Нетна печалба	80 084		45.34%
		116 406		

показва, че силен спад има на разходите за персонала, които са се понижали с 34 млн. лв. през миналата година. Понижават се и разходите за консултантски услуги, които през миналата година намаляват с 39.2% до 26.7 млн. лв.

От БТК обясняват това

понижение с прекратените след 31 юли 2010 г. договори за консултантски услуги от свързани лица за управление и техническо обслужване. Прекратен е договорът със сегашния мажоритар на БТК - „Неф Телеком България“ ООД, и с предишния собственик

на телекома „Адвент интернешънъл“. Сумарно от намалението на разходите за персонала и за консултантски услуги БТК е спестила над 51 млн. лв. през миналата година.

Мобилни услуги

В съобщение до медиите

от телекома обясняват, че през миналата година са регистрирани 17% ръст на абонатите на мобилни телефонни услуги и 11% увеличение на интернет потребителите на компанията. Спад има на клиентите при фиксиранията телефония, но не

се уточнява какъв е той. От БТК твърдят, че имат най-голям ръст на новите абонати през миналата година. Клиентите, които ползват мобилен интернет, са нараснали с 68%, а за четирите месеца след пускането на цифрова телевизия БТК е привлякла 30 хил. абоната. От компанията добавят, че това ги прави вторият най-голям доставчик на сателитна телевизия в България.

В отчета, предаден по одобрени форми на Комисията за финансов надзор, обаче се вижда, че приходите от продажба на услуги на телекома са намалели с 9% през 2010 г. до 864.6 млн. лв.

Търговия

По време на вчерашната сесия на БФБ книгата на БТК се понижила с 6.78% до 5.50 лв. за акция. По позицията на дружеството бяха сключени 8 сделки, в които 1500 лота смениха собственика си. Капитализацията на телекома се сви със 115.5 млн. лв. до 1.6 млрд. лв. Въпреки това БТК остава единствената компания на капиталовия ни пазар с пазарна оценка над границата от 1 млрд. лв.

Атанас Христов

„М-Тел“ отваря виртуална книжарница

Компанията предлага както самите електронни книги, така и устройства за четене

„М-Тел“ навлиза в бизнеса с електронни книги, отваряйки виртуална книжарница за всички свои абонати. Мобилният оператор предлага избор от над 300 заглавия, всички от които са на български език.

Жанрове

Около една трета от книгите са безплатни и включват произведения на български класици. Други жанрове са учебни помагала, специализирана литература, заглавия от световната класика, бестселъри, както и специален раздел „Очаквайте“, в който ще бъдат публикувани откъси от предстоящи заглавия. За целите на инициативата телекомът си партнира с издателство „БГ книга“, което е специализирано в издаването на електронни книги.

Виртуална библиотека

Книжарницата, наречена „М-Тел eBook“, е достъпна през уебстраницата на оператора. На нея се предлага и безплатен софтуер, който превръща всеки нетбук, таблет или смартфон в електронна библиотека. Читателите обаче трябва да имат телефонен номер от мрежата на телекома, както и регистрация на неговия сайт.

Всички безплатни книги са достъпни също за мобилни устройства през Vodafone live портала на „М-Тел“. Взети са и специални мерки за борба с пиратството - всяка електронна книга е защитена чрез технология за Digital rights management (DRM) и ще може да бъде четена най-много на шест устройства, свързани към номера на потребителя. От издателство „БГ книга“ казаха също, че са готови да сезират компетентните органи за всички защитени с права произведения, които се появят на други сайтове.

Конкуренция

Едновременно с пускането на услугата „М-Тел“ ще предлага и устройството за четене на е-книги Pocketbook 603.

От компанията се похвалиха, че това е първото подобно устройство на българския пазар с 3G модул, чрез който електронните заглавия ще може да се свалят през мобилната мрежа за пренос на данни.

„М-Тел“ е вторият мобилен оператор, който стъпва на пазара за електронни книги. В края на декември миналата година от „Виваком“ първи започнаха да предлагат устройства за четене на е-книги от Prestigio, но техните модели разполагаха само с WiFi възможности.

Техните четци също идваха с безплатни произведения на български автори. Третият телекомуникационен оператор „Глобул“ все още не е разкрил дали има планове да се включи в този сектор.

Пламен Димитров

► Устройството Pocketbook 603 е първото на българския пазар с 3G възможности

Петролният гигант ВР отчете загуба за първи път от близо 20 години

Британската компания подновява изплащането на дивиденди заради силните резултати за последното тримесечие на 2010 г.

За първи път от 1992 г. на-сам британският петролен гигант ВР отчете загуба за 2010 г. Компанията завиши и оценката си за разходите, свързани с аварията в Мексиканския залив. В същото време обаче ВР обяви, че възстановява изплащането на тримесечни дивиденди, които бяха спрени след взривяването на платформата край бреговете на САЩ през април миналата година.

По-големи разходи

Загубата за 2010 г. е в размер на 4.914 млрд. USD по текущи цени на доставките спрямо печалба от 13.995 млрд. USD за предходната година. Разходите по нефтения разлив в Мексиканския залив се оценяват на 40.9 млрд. USD, казаха от компанията. Досега ВР очакваше сумата за почистване на петното и компенсирани на пострадали да не надвиши 40 млрд. USD. Нещо повече, редица анализатори напоследък започнаха да прогнозираят, че реалните разходи ще бъдат далеч под този таван.

"Сега е моментът"

Междувременно ВР обяви, че подновява изплащането на тримесечни дивиденди благодарение на отчетения 30-процентен ръст на печалбата за четвъртото тримесечие на годината. Акционерите ще получат по 7 цента на акция, което е половината от сумата, изплатена година по-рано. "Смятаме, че сега е моментът да възобновим

Аварията История на една загуба

► В аварията на платформата Deepwater Horizon загинаха 11 души, а стотици километри крайбрежна ивица беше замърсена с петрол.
► Близо 5 млн. барела нефт се изляха във водата, преди компанията да спре теча.
► Акциите на ВР пострадаха сериозно, а главният изпълнителен директор Тони Хейуърд беше принуден да подаде оставка.
► Компанията обяви също, че ще продаде активи за 30 млрд. USD, за да покрие разходите си по инцидента.

► **Размерът на дивидендта е съобразен така, че да отразява силните резултати, но и да отчита задълженията на ВР по аварията, каза председателят на компанията Карл-Хенрик Сванберг** СНИМКИ BLOOMBERG

изплащането на дивиденди на нашите акционери", каза председателят на ВР Карл-Хенрик Сванберг. По думите му е избран такъв размер на дивидендта, който отразява силните резултати на компанията, но също така отчита и необходимостта ВР да покрие задълженията си по Мексиканския залив, както и да запази финансовата си гъвкавост. За последното тримесечие на 2010 г. британската фирма отчете печалба от 5.6 млрд. USD в сравнение с 4.3 млрд. USD за същия период на 2009 г. По текущи цени на доставките резултатът за тримесечието се увеличава до 4.6 млрд. USD от 3.4 млрд. USD година по-рано.

За прогажба

Британската компания обяви и намеренията си да продаде две от петролните си рафинерии в САЩ, включително и завода в Тексас Сити, където при експлозия през 2005 г. загинаха 15 работници. От фирмата обясниха, че въпреки инвестираните над 1 млрд. USD в модернизация рафинерията не се вписва в маркетинговите им активи. Компанията обаче ще запази химическия си комплекс в града. ВР се надява да намери купувач и за рафинерията си край Лос Анджелис. Фирмата смята да концентрира щатската си дейност по преработка на петрол и маркетинг в

Уайтинг, щата Индиана, и в Чери Пойнт, щата Вашингтон, както и да запази 50-процентния си дял в рафинерията в Толедо (Охайо).

Партньорски спор

Междувременно вчера се очакваше решение по искането за блокиране на сделката между ВР и руската петролна компания

"Роснефт", която беше договорена в средата на януари. Делото в лондонския съд беше заведено от партньорите в руското смесено предприятие TNK-BP, според които сделката с "Роснефт" нарушава две основни клаузи от общото им споразумение с ВР. Акционерите твърдят, че британската фирма е трябвало да предостави под-

робно писмено обяснение за плановете си да търси нефт в Северния ледовит океан, преди да подпише договор. Освен това друга клауза гласи, че TNK-BP е единственият основен партньор на ВР в Русия. Според главния изпълнителен директор на ВР Робърт Дъдли спорът най-вероятно ще бъде разрешен на арбитраж. □

4.9

► млрд. USD е загубата на ВР за 2010 г. в сравнение с близо 14 млрд. USD печалба за 2009 г.

40.9

► млрд. USD гостигнаха разходите на британската компания по нефтения разлив в Мексиканския залив

7

► цента дивидент на акция ще получат акционерите на ВР за последното тримесечие на 2010 г.

Гръцката Piraeus Bank почти удвои капитала си

Успешната операция е знак за възстановяване на инвеститорското доверие в сектора

Четвъртата по големина банка в Гърция Piraeus Bank успешно приключи увеличаването на капитала си с 807 млн. EUR. Привлечените средства от ползването на правата за закупуване и правата върху превишението на първоначално обявената емисия надхвърлиха 1 млрд. EUR, съобщиха от финансовата институция.

Лакмус за нагласите

Подобно на другите банки в страната Piraeus се опитва да възстанови достъпа си до пазарно финансиране и да ограничи зависимостта си от Европейската централна банка. Облигационните портфейли на гръцките трезори сериозно пострадаха от поредицата намаления на държавния рейтинг в резултат на кризата. За това операцията се очакваше да бъде лакмус за отношението на инвеститорите към гръцкия банков сектор. "Увеличението на нашия капитал несъмнено е знак на доверие в Piraeus Bank, в гръцката

банкова система и не на последно място в перспективите за гръцката икономика", коментира председателят на съвета на директорите Михалис Салас. По думите му в операцията са участвали акционери на банката, гръцката инвестиционна общност, както и голям брой инвеститори от чуждестранни институции.

Нагоре в класацията

Новата емисия акции вдига почти двойно капитала на банката, с което я поставя в групата на по-добре капитализираните банки в Гърция, коментира анализатор

пред Wall Street Journal. Piraeus в момента разполага с втория по големина капиталов буфер след водещия трезор в страната National Bank of Greece. Освен това увеличението на капитала ще повиши капиталовата адекватност на Piraeus, ще засили позициите ѝ и ще ѝ позволи да се възползва от възможностите в региона.

За първите девет месеца на 2010 г. банката отчете 94% спад на печалбата. Намалването на резултата се дължи на по-високите данъци, слабото увеличение на кредитите и по-големите провизии.

► С увеличението на капитала Piraeus Bank се опитва да възстанови достъпа си до пазарно финансиране

Регионални
индекси

Водещият индекс у нас отчете силен ръст

Sofix: 406.25

↑ +2.03%

Повишение за руския измерител

RTS: 1905.94

↑ +1.91%

Оптимизъм завладя румънската борса

BET: 5685.15

↑ +0.22%

Резултат

„Монбат“

▶ Акумуляторният производител „Монбат“ АД отчете спад на печалбата през миналата година. Положителният резултат на синия чип се понижи до 14.6 млн. лв., а през 2009 г. достигна 16.3 млн. лв. Приходите през 2010 г. достигат 207.6 млн. лв., а година по-рано бяха 127.5 млн. лв.

Акция на деня

ПИБ

7.1%

▶ се повишиха акциите на публичната банка по време на сесията вчера, което направи дружеството най-печелившето в базата на водещия индекс Sofix

Световни
индекси

Бенчмаркът на френската борса беше сред най-печелившите в Европа

CAC40: 4070.58

↑ +1.62%

Американският широк индекс прескочи границата от 1300 пункта

S&P500: 1300.29

↑ +1.10%

Силно начало на технологичния индекс в САЩ

Nasdaq: 2732.37

↑ +1.20%

Суровина

Мег

▶ Цената на мегта продължи да се повишава и по време на вчерашната сесия почти достигна рекордните 10 хил. USD за тон. На Лондонската метална борса стойността на мегта се повиши с 1.2% до 9860 USD за тон

Стока на деня

Злато

0.2%

▶ се понижи златото до 1329.8 USD/тр. у. Това беше втори пореден спад, след като дневният ръст от 1.7% на 28 януари беше най-големият за последните 12 седмици

Недостигът на ориз покачи цената му с над 10%

▶ Цената на ориза отчита най-голямото си поскъпване за последните две години
СНИМКА BLOOMBERG

Американските фермери започват да разработват нови оризища, след като глобалното му търсене задмина производството

Засиленото търсене на ориз доведе до първото му силно поскъпване за последните две години, след като само от началото на седмицата той добави 12% към цената си. За първи път от 1989 г. глобалното производство на ориз не може да задоволи търсенето, което доведе до развитието на нови оризови насаждения в Щатите за сметка на тези с пшеница. В същото време продукцията на пшеница в САЩ се очаква да падне до 25% тази година заради ниската ѝ цена. Фермерите предпочитат да отглеждат

царевица и соя заради по-голямата печалба.

Разгвижване

Оризът представлява почти 50% от потребителската хранителна кошница на бедното население в глобален план и 20% от общите му разходи. Фючърсите на ориза се покачиха с 50 цента на борсата в Чикаго до 15.51 USD за 45 кг, което все още е с 38% по-ниско от рекорда, достигнат през април 2008 г., от 25.07 USD. Търговците очакват цената да не надскочи 16.265 USD до януари догодина.

Преориентиране

В същото време покачането на цената на соята и царевицата доведе до преориентиране на част от производството на американските фермери от пшеница. Тяжната печалба е около 50 USD на акър по-голяма от соята

и около 100 USD на акър повече от царевицата. Друга алтернативна култура, към която се засилва интересът, е памукът, който поскъпна със 144% за последните 12 месеца на борсата в Ню Йорк. Печалбата на акър от него е малко над 200 USD спрямо тази от пшеницата.

Спагът на пшеницата

Миналата година пшеницата се оказа предпочитана от фермерите култура, след като сушата в Русия унищожи голяма част от реколтата и цената ѝ поскъпна. Тази година в САЩ ще бъдат засадени 2.73 млн. акра от нея, спад с почти една пета от засадените 3.64 млн. през миналата година. Тази мярка е превантивна и цели да стабилизира цената ѝ, като евентуално да доведе до нейното поскъпване.

Георги Панайотов

Петролът прескочи нивото от 100 USD за барел

Цената на нефта продължава да е нестабилна на световните борси заради кризата в Египет

Цената на петрола продължи да се колебае, след като задълбочаването на политическата криза в Египет доведе до силни притеснения за преноса на суровината към Европа.

Трафик

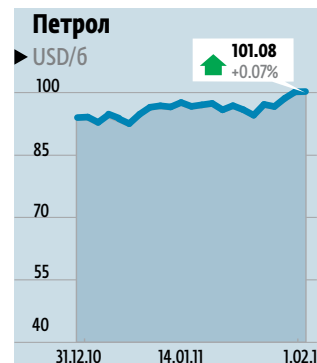
През Суецкия канал ежедневно минават между 45 и 50 танкера, а Сумедският тръбопровод снабдява

Европа директно. Тяхното спиране ще доведе до 2.5% намаляване на световния трансфер на нефт.

Фючърсите на петрола паднаха с 1.2% след заявлението, че трафикът през Суецкия канал е нормален (около 2.2 млн. барела на ден). След това обаче те отново започнаха да се покачват, след като бяха изразени притесненията, че конфликтът в Египет може да се пренесе върху съседните му държави, а оттам да стигне до Саудитска Арабия.

Поскъпване

Нефтът от сорта Брент дос-

тигна цена от 101.18 USD за барел на Лондонската борса, а в понеделник вечерта цената му достигна най-високата си стойност от 2008 г. - 101.73 USD за барел.

КУПЕТЕ НА DVD И BLU-RAY

С ПОДКРЕПАТА НА
Пари BONNIER
Business Press International

ПЪРВИТЕ 50 НОВИ АБОНАТА НА В. ПАРИ ПРЕЗ ФЕВРУАРИ
ПОЛУЧАВАТ ПОДАРЪК DVD С ФИЛМА
„УОЛСТРИЙТ 2: ПАРИТЕ НИКОГА НЕ СПЯТ“

Заявете своя абонамент за в. Пари на http://www.pari.bg/static/Abonamentna_forma или на +359 2 4395 853

© 2010 Twentieth Century Fox Film Corporation and Dune Entertainment III, LLC. All Rights Reserved.
© 2011 Twentieth Century Fox Home Entertainment LLC. All Rights Reserved. TWENTIETH CENTURY FOX, FOX and associated logos are trademarks of Twentieth Century Fox Film Corporation and its related entities.

A FILMS

ВСИЧКИ НАСТОЯЩИ АБОНАТИ МОГАТ ДА СЕ ВЪЗПОЛЗВАТ ОТ
15% ОТСТЪПКА ЗА DVD И **10% ОТСТЪПКА** ЗА BLU-RAY ПРИ ПОКУПКА НА
ФИЛМА „УОЛСТРИЙТ 2: ПАРИТЕ НИКОГА НЕ СПЯТ“ ОТ ВЕРИГА МАГАЗИНИ
Orange center (БЕЗ „БИЗНЕС ПАРК СОФИЯ“) ПРИ ПРЕДСТАВЯНЕ НА
ПРОМОЦИОНАЛНИЯ ТАЛОН В ПЕРИОДА 31.1.2011 - 14.3.2011 г.

Карлос Слим планира 8.3 млрд. USD инвестиции тази година в 19 държави

► Според мексиканския милиардер Карлос Слим, който не инвестира сега, ще изостане

СНИМКА BLOOMBERG

Най-богатият човек в света инвестира в телекомуникации, мини и пътно строителство

Мексиканският милиардер Карлос Слим обяви плановете си да инвестира 8.3 млрд. USD тази година в 19 държави, повечето от които в Латинска Америка. Най-богатият човек в света ще вложи 3.66 млрд. USD в родината си, като 40% от тях ще бъдат насочени към телекомуникационния сектор, строителството на пътища, минната индустрия, пречистването на води и в „дигитален университет“. По думите му целта е да развива високоскоростния интернет в родината си, така че 2/3 от мексиканците да имат достъп до мрежата.

Инвестиционни дестинации

Допълнителни 2.5 млрд. USD Слим ще инвестира в телекомуникационния

2.5

► млрд. USD ще инвестира Карлос Слим в телекомуникационния пазар на Бразилия

Разместване по върховете

71-годишният милиардер успя да измести през миналата година основателя на Microsoft Бил Гейтс от челното място в класацията на милиардерите в света, изготвено от списание Forbes. Така той стана най-богатият човек в света с лично състояние, оценено на 53.5 млрд. USD. Слим създаде телефонния монополист Telmex, след като го придоби от мексиканското правителство през 1990 г.

Пътят на успеха

Бизнес империята му в Мексико включва строителни компании, финансова група, мини, хотели и др. Първия си милион Слим изкарва на 17-годишна възраст с борсови сделки. С парите купува фабрики с финансови затруднения, модернизират ги и ги продава с голяма печалба. За последните десет години е инвестирал над 60 млрд. USD в Латинска Америка.

пазар на Бразилия, който според него е по-голям пазар и територия. Сред останалите инвестиционни дестинации за мексиканския милиардер са Колумбия, Перу, Чили и Аржентина. „Трябва да увеличим инвестициите си в Бразилия, за да бъдем конкурентоспособни на бившите държавни монополисти там“, обяснява Слим. За целта той насочва усилия към изграждане на собствена мрежа.

Латинска Америка и Азия са по-изгодни дестинации за инвестиции в момента в сравнение с останалите региони, смята Слим. Според него, който не инвестира сега, ще изостане.

Корпоративни съобщения и обяви на държавни институции

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

ОБЯВЯВА КОНКУРС ЗА ДЛЪЖНОСТТА

„ГЛАВЕН ЕКСПЕРТ“ в отгел „Туристическа информация, анализи и проучвания“, дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма“, съгласно Заповед № РД – 16-54 / 18.01.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма,

За длъжността „Главен експерт“ – в отгел „Туристическа информация, анализи и проучвания“, основните задължения са:

- Участва в разработването на комуникационните кампании, насочени към вътрешния пазарна база на анализи и проучвания в сферата на туристическата реклама. Организира участието на Република България в национални туристически изложения, панаири и прояви, свързани с туризма и опознавателни пътувания на журналисти. Участва в разработването на информационни материали за дейността на министерството в областта на туризма, организира и провежда специализирани срещи и пресконференции за запознаване с резултатите от дейността на министерството в областта на туризма. Извършва мониторинг и анализ на медийни публикации, свързани с туризма. Съдейства за изграждането на национална туристическа мрежа от туристически информационни центрове и съдейства на туристически сдружения и фирми за популяризирането на туристическия им продукт. Отговаря за уведомяването на представителите на туристическия бизнес за условията за участие на туристически изложения.
- Минимални и допълнителни изисквания за съответната длъжност

„Главен експерт“:

- да притежават образователно-квалификационна степен „бакалавър“;
- минимален ранг III младежи или професионален опит: 4 години в областта на икономиката и туризма;
- специалност, по която е придобито образованието: икономика, туризъм;
- компютърна грамотност;
- добро владеене/ползване на английски език, владеенето на втори език се счита за преимущество;
- Ние Ви предлагаме:
- Индивидуална основна месечна заплата, в размер до 628 лв.;
- Личните осигурителни вноски за Държавното обществено осигуряване и здравното осигуряване на държавните служители са за сметка на държавния бюджет съгласно чл. 6, ал. 5 от КСО;
- Възможност за кариерно развитие;
- Обучение за новоназначени служители, както и обучение за професионално развитие в съответната област;
- Фиксирано работно време от 9.00 ч. до 17.30 ч.
- Добра работна среда;
- Работа в екип;

Начин на провеждане на конкурса:

- Тест;
- Интервю
- Необходими документи за кандидатстване:
- Заявление за участие в конкурс (Приложение №2 към чл. 17, ал. 1 от НПКДС);
- Декларация по чл. 17, ал.2 от НПКДС;

- Копие от документи за придобита образователно-квалификационна степен, допълнителна квалификация, документи за степен на образование или професионална квалификация издадени от други държави се признават след легализирането им от Министерство на образованието, младежта и науката при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието, младежта и науката;

- Копие от документи, удостоверяващи продължителността на професионалния опит (трудова книжка; и/или служебна книжка; и/или осигурителна книжка; и/или официален документ на български език, доказващ извършване на дейност в чужбина)

Необходимите документи се подават в деловодството на министерството на икономиката, енергетиката и туризма в сградата на ул. „Леже“ №4. Документите се приемат всеки работен ден от 10.00ч. до 12.00 ч. и от 14.00 ч. до 17.00 ч. от служител на дирекция „Човешки ресурси и организационно развитие“.

Срок за подаване на необходимите документи: до 10 – тия работен ден, от публикуване на обявата за конкурса.

Съобщенията във връзка с конкурса ще се обявяват на информационните табла във фоайетата на сградите на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма – ул. „Слабянска“ № 8, ул. „Леже“ № 4 и ул. „Триадича“ № 8.

Информацията за конкурса е публикувана и на Интернет страницата на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма: www.mee.government.bg

Съгласно чл. 17, ал. 3 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители, подаването на документи за кандидатстване в обявените конкурси се извършва лично от всеки кандидат или чрез пълномощник.

ОБЯВЛЕНИЕ

На основание чл. 14 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители (обн. ДВ, бр. 6 от 2004 г.) и Заповед № 3-5/26.01.2011 г. на Изпълнителния директор на Контролно-техническа инспекция (КТИ) към МЗХ

ОБЯВЯВА:

КОНКУРСИ: За длъжността: „главен инспектор“ - 3 работни места в Главна дирекция „Регистрация, контрол и правоспособност за работа с техниката“, както следва:

- РС на КТИ гр.София област
- РС на КТИ гр.Хасково
- РС на КТИ гр.Смолян

1. Минимални изисквания, предвидени в нормативните актове за заемане на длъжността:

- 1.1. минимална образователна степен - бакалавър
- 1.2. минимален професионален опит – 2 години в област или области, свързани с функционалните задължения на длъжността или придобит IV младежи ранг;

2. Допълнителни изисквания:

2.1.Образование – висше, техническо, специалност в областта на механизацията на селското стопанство, предпочитана специалност - „Земеделска техника“

- 2.1. компютърна грамотност – работа с World, Excel, Internet,
- 2.3. шофьорска книжка - минимум категория – “В”
3. Начин за провеждане на конкурса - тест и интервю
- 4.Описание на длъжността съгласно длъжностната характеристика:

тика: Прилагане на разпоредбите на Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника, актове по прилагането му, Устройство на правилник на КТИ и други закони и подзаконови нормативни документи, свързани с дейността на инспекцията.

5.Минимален размер на основната заплата за длъжността: 343 (триста четиридесет и три) лв.

6. Необходими документи за кандидатстване:

6.1. писмено заявление за участие в конкурса, съгласно Приложение №2 към чл. 17, ал. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители;

6.2. декларация от кандидата, че е пълнолетен български гражданин, не е поставен под запрещение, не е осъден за умишлено престъпление от общ характер на лишаване от свобода и не е лишен от правото да заема конкурсната длъжност;

6.3. копия от документите за придобита минимална образователно - квалификационна степен „бакалавър“;

6.4. копия от документите, удостоверяващи продължителността на професионалния опит или придобития ранг;

6.5. копия на свидетелството за управление на МПС;

7. Срок за подаване на документите: от 02.02.2011г. до 14.02. 2011 г. включително.

8. Място за подаване на документите:

ЦУ на КТИ - София, София 1618, бул. „Цар Борис III“ № 136, ет. 8, стая 8.
РС на КТИ гр.Хасково- ул. „Патриарх Евтимий“ № 2, ет.3, ст.106, ст.107 РС на КТИ гр. Смолян- бул. „България“ №69, ет.1, ст.7, ст.8

Съгласно чл. 191, ал. 4 от Закона за публичното предлагане на ценни книжки, Съветът на директорите на УД „БенчМарк Асем Менуджмънт“ АД, уведомява че е представил в Комисия за финансов надзор и „Българска фондова борса – София“ АД Междинни финансови отчети към 31.12.2010 г. на ДФ „БенчМарк Фонд – 1 Акции и облигации“, ИД „БенчМарк Фонд – 2 Акции“ АД, ДФ „БенчМарк Фонд – 3 Сектор недвижими имоти“, ДФ „БенчМарк Фонд-4 Енергетика“, ДФ „БенчМарк Фонд-5 Централна и Източна Европа“ и ДФ „БенчМарк Фонд-6 Паричен“.

За заинтересованите лица и потенциалните инвеститори съобщаваме, че отчетите са на разположение в офиса на Управляващото дружество – гр. София 1407, бул. „Черни връх“ №32А всеки работен ден от 08:30 до 17:30, както и на интернет страница www.benchmark.bg.

СЪОБЩЕНИЕ

Съветът на директорите на УД „Капман Асем Менуджмънт“ АД, на основание чл.191, ал.4 от ЗППЦК, уведомява всички заинтересовани лица, че е представил в „Комисия за Финансов Надзор“ и на „Българска Фондова Борса-София“ АД, финансовите отчети за четвърто тримесечие на 2010г. на управляваните от него взаимни фондове – инвестиционно дружество „Капман Капитал“, договорен фонд „Капман Макс“ и договорен фонд „Капман Фикс“.

Отчетите са на разположение на желаещите да се запознаят с тях в седалището на управляващото дружество на адрес: гр.София, 1301, ул. Три Уши № 8. ет.6, всеки работен ден от 9.30 до 16.30 ч., както и на интернет страница - www.capman.bg.

КОРПОРАТИВНИ СЪОБЩЕНИЯ И ОБЯВИ НА ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ

Цена за публикация: 0.66 лв./Колон мм/ без ДДС

За допълнителна информация и заявки: тел.02/4395 853, e-mail: reklama@pari.bg

БАНКИ И ЗАСТРАХОВАНЕ

Пазар

1.2

► млрд. лв. е обемът на кредитите за фирми и физически лица, които банките у нас са раздали през миналата година

ПИБ е раздала най-много кредити през 2010 г.

Обединена българска банка, Алфа Банка, клон България, и Юробанк И Еф Джи България са свили най-много кредитния си портфейл

Първа инвестиционна банка АД е раздала най-много кредити през миналата година, показват данните на Българската народна банка за състоянието на системата в края на миналата година. Към 31 декември 2010 г. общият кредитен портфейл на банката достига 3.47 млрд. лв. Повишението на годишна база е 15%, или 455.7 млн. лв. В основата на увеличението на кредитния портфейл на трезора са заемите за предприятията, които през 2010 г. са се повишили с малко над 460 млн. лв. до 2.75 млрд. лв.

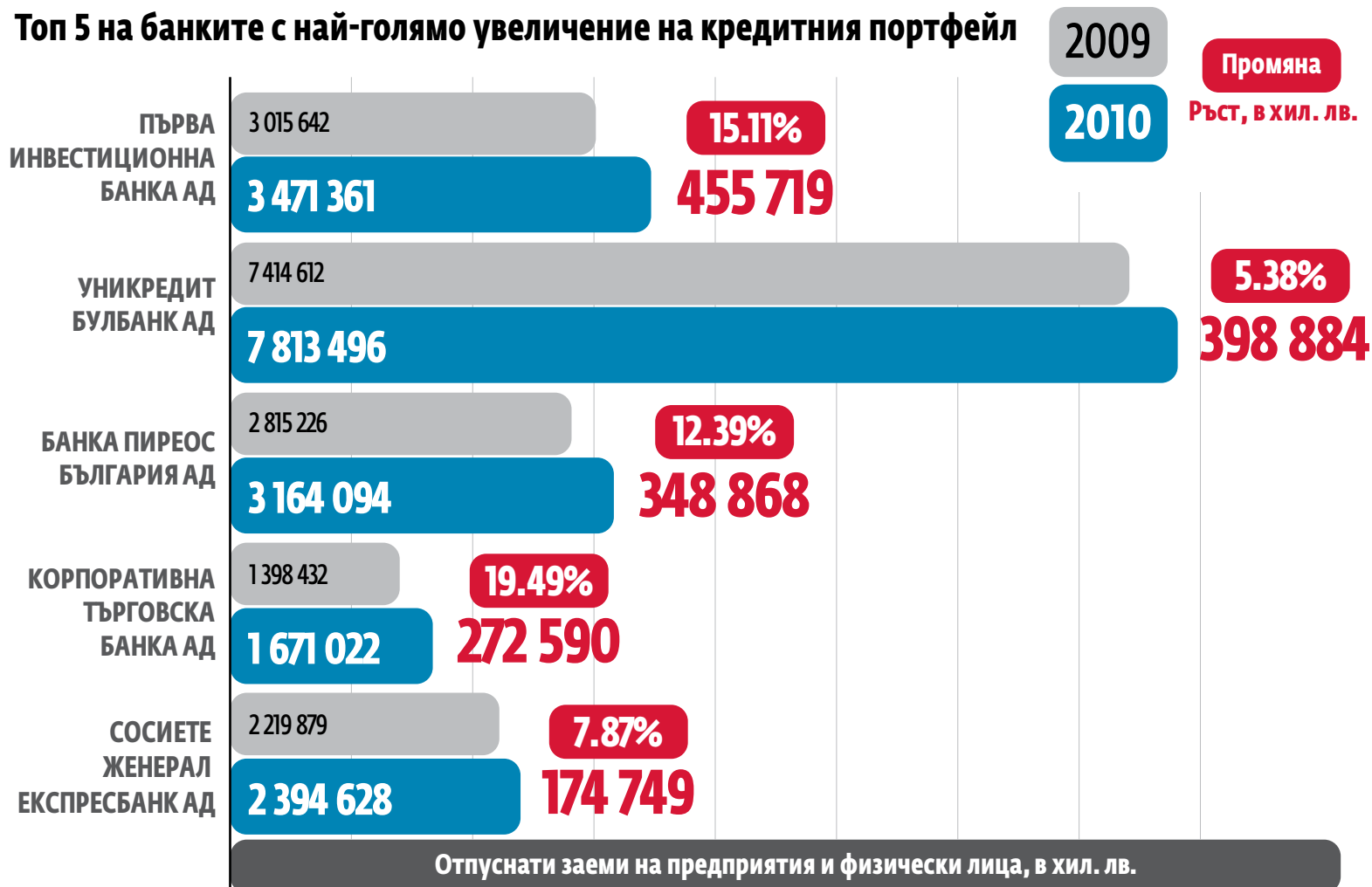
Петицата допълват УниКредит Булбанк, Банка Пиреос България, Корпоративна търговска банка АД и Сосиете Женерал Експресбанк АД. Всичките банки, които са увеличили обема на кредитите си през миналата година, са го постигнали благодарение на повечето раздадени заеми на корпоративни клиенти.

Нов бизнес

Статистиката на БНБ показва, че за 2010 г. УниКредит Булбанк АД е увеличила раздадените заеми за фирми и граждани с близо 400 млн. лв. Портфейлът на банката в двата сегмента достига 7.8 млрд. лв., което е с 5.4% повече спрямо 2009 г. Кредитите към корпоративни клиенти при нея са нараснали с 300 млн. лв. до 5.5 млрд. лв., а заемите за физически лица се повишават с едва 98.7 млн. лв. и достигат 2.3 млрд. лв.

Третата позиция е за Банка Пиреос България АД, която през 2010 г. е раздала с близо 350 млн. лв. повече кредити и общият ѝ портфейл достига 3.2 млрд. лв., или с 12% повече спрямо 2009 г. Банката също е била доста по-активна на пазара на фирменото кредитиране. Тя е отпуснала нови заеми за малко над 396 млн. лв. За сметка на бизнес кредитите банката е намалила активността си при потребителите. Тя е раздала с 47.3

Топ 5 на банките с най-голямо увеличение на кредитния портфейл

млн. лв. по-малко заеми през миналата година и портфейлът ѝ достига 609.7 млн. лв.

В края на 2010 г. портфейлът на КТБ е 1.7 млрд. лв., като нараства с 272.6 млн. лв. Заемите към фирми са нараснали с 271 млн. лв. до 1.66 млн. лв. Сосиете Женерал запълва петицата, като портфейлът раздадени кредити към предприятия и граждани се повишава със 174.7 млн. лв. до 2.4 млрд. лв.

Корпоративните клиенти на банките обаче са теглили по-скъпи кредити в евро през миналата година. Според данни на БНБ лихвите по бизнес заемите в евро през 2010 г. са се увеличили с 0.72 процентни пункта до 8.81%. За разлика от тях

средната лихва по кредитите в левове се е понижала с 0.95 процентни пункта до 8.94%.

Общо за системата

Заемите, които българските банки са отпуснали на фирми и граждани през миналата година, нарастват с 1.2 млрд. лв. и достигат 52.6 млрд. лв. В сумата на кредитите за физически лица са включени жилищните и потребителските заеми. Общо 17 банки са раздали повече кредити в двата сегмента, а 12 са намалили кредитния си портфейл към корпоративни и индивидуални клиенти.

Най-силно намаляване на кредитните портфейли отчитат Обединена българска

” Всичките банки, които са увеличили обема на кредитите си през миналата година, са го постигнали благодарение на повечето раздадени заеми на корпоративни клиенти

банка АД, Алфа Банка, клон България, и Юробанк И Еф Джи България АД. Понижението на раздадените заеми за фирми и физически лица

при трите банки е съответно 533.3 млн. лв., 139.45 млн. лв. и 93.3 млн. лв.

Дял в банковата печалба

Раздаването на нови кредити е с голяма тежест при формиране на печалбите на банките, обясняват банкери. По думите им ситуацията в българската икономика през последните две години доведе до влошаване на съществуващите кредитни портфейли и намали рязко обема на новоотпуснатите заеми. В условията на стагнация и понижаване на доходите на населението и спад в приходите на предприятията клиентите на банките изпитваха затруднения да връщат съществуващите

заеми. Това доведе до преговаряне на много от кредитите, а една немалка част попадна в графата „лоши“.

Заради свитото производство и потребление продажбата на нови заеми почти липсваше, тъй като предприятията бяха замразили плановите за инвестиции, а несигурността за бъдещето на гражданите ги караше да ограничат потреблението до най-необходимото. Очакваното раздвижване на икономиката дава доза оптимизъм на банкери да прогнозира повишаване на обемите, отпуснати заеми и намаляване на лихвите. Това от своя страна ще доведе и до по-високи печалби за банките.

Атанас Христоф

Краят на банковите карти и гишетата

Мобилното банкиране е по-удобно, бързо и сигурно, но потребителите у нас са все така консервативно настроени

В няколко търговски обекта в България вече може да бъдат забелязани клиенти, които вместо кредитна карта или пари кеш вдаят мобилния си телефон, размахват го над малко устройство и си тръгват доволни от купената стока. Всичко това става възможно благодарение на системата за безконтактно разплащане, която в момента се внедрява. Тя е върхът на айсберга в мобилното банкиране и според експерти, макар и бавно, то ще се наложи като един от най-предпочитаните методи за управление на личните финанси. Все още слабо развит у нас, пазарът започва да привлича все повече компании, които да разработват системи за безконтактни плащания.

Колко галече сме

“Услугата се предлага едва от няколко месеца и затова все още делът на потребителите не е чак толкова висок, но първоначалните данни за клиентите ни обнадеждават, че мобилните разплащания ще имат много добро бъдеще в България”, коментира Венцеслав Петров, изпълнителен директор на “СЕРП България”. Компанията е пионер в разработката на система за мобилни разплащания у нас.

На подобно мнение е и изпълнителният директор

на “Сирма Бизнес Консултинг” Цветомир Досков. Компанията му обяви наскоро, че навлиза на пазара чрез своя разработка за разплащания през мобилен телефон в реално време.

“Все още нещата у нас са “примитивни”, а най-същественният проблем е свързан с липсата на национална услуга за разплащания в реално време”, твърди той.

И двамата обаче са убедени, че моделът ще е формата на разплащане в бъдещето. Затова и инвестират в разработката на системи и продукти, базирани на тази функционалност.

Технологията

Мобилното банкиране, познато още като М-банкиране, е термин, използван като финансова информационна услуга, транзакции между сметки, борсови плащания, кредитни приложения и т.н. чрез мобилно устройство - телефон или PDA. В ранните му форми за комуникация между клиента и банката се използват SMS съобщения до специализиран сървър. С появата на първите смартфони през 1999 г. с WAP поддръжка няколко европейски банки предлагат и първите специализирани софтуери за банкиране през мрежата на мобилните оператори. Днес мобилното банкиране не отстъпва по функцио-

налност на онлайн банкирането, а технологиите за безконтактни разплащания са следващата стъпка в еволюцията му.

Иновация

Мобилното банкиране е прието най-добре в държавите със слабо развито или никакво инфраструктурно развитие, както и в райони, в които има малко банки и дистанцията между два банкови клона може да достигне стотици километри. В Африка, Южна Америка (особено в Бразилия, Парагвай, Венецуела и Мексико) системата за мобилно банкиране стартира с впечатляващ успех. В развитите държави САЩ са на челно място по употребата на системи за мобилно банкиране.

Най-привлекателните функции на мобилното банкиране са неговата гъвкавост, сигурността на преноса на данни и възможността за проследяване на стоковите пазари и състоянието на стоковия портфейл на потребителя в реално време. От средата на миналата година се въведе и система за безконтактни разплащания чрез мобилен телефон. При нея се инсталира чип в самия телефон или в приставка към него, който му позволява да функционира като безконтактна кредитна или дебитна карта.

Атрактивно

Кой и защо използва мобилно банкиране според проучването на Selent

► Лекотата и удобството за използването на системи за мобилно банкиране изграят ключова роля във формирането на избора на 50% от потребителите към този метод. Следва ги опцията за запазване на често използваните функции и достъп с един клик до нужната им информация. Мъжете (54%) са леко по-привлечени от опцията за банкиране през телефона, отколкото жените (49%). 39% смятат, че предпочитанията и отстъпки, ексклузивно предоставени за мобилна страна, биха вдигнали драстично интереса им към мобилното банкиране.

► За 65% от младите потребители (18-29 г.) сигурността на системата е приоритетна в избора им. Те са сегментът, който, ако приеме добрата технология, със сигурност ще я ползва като основна дълго време. Според тях банките трябва да се концентрират върху системи за сигурност с двоен пароли, 256-битово криптиране на потока данни и сигурност на самата мрежа в случай на неоторизиран достъп до нея.

Технология Как става плащането

► За приемане на мобилни плащания в търговските обекти се използват безконтактни терминали “Мобисейф” за обмен на данни по технология “Докосни и плати”.

► Има два типа мобилно плащане:

- Мобилно плащане с “Мобилно банкиране” - клиентът извършва плащания директно от мобилния си телефон на суми до 10 000 лв.
- Мобилно плащане с “Електронно портмоне” - безконтактни плащания на малки суми (до 20 лв.) чрез електронен чип по технология.

Махни и плати

Според директора на Visa за мобилни иновации Бил Гажада Apple ще интегрира Wave-and-Pay технологията за мобилно банкиране в следващото поколение смартфони - iPhone 5. Според него това е единственият логичен ход, който ще доведе до ускорено развитие на мобилния комерс и ще даде на Apple доста голяма част от пазара на парични транзакции.

Прогнозата на Гажада е, че iPhone5, който се очак-

ва през есента или зимата на тази година, ще бъде конструиран с чип и софтуерен пакет, който ще предостави възможността за пълен контрол над сметката и безконтактни разплащания. Прогнозата му е подплатена от информация, дадена му от азиатските производители на подобни устройства, които признават, че Apple е проявила интерес за закупуването на големи количества от продукцията им. От компанията обаче отказаха коментар.

В момента няколко производителя на смартфони, най-големите от които Samsung и Nokia, интегрират подобна технология към част от Android базирани си устройства. Тя позволява пренос на данни в максимален радиус до 12 см между мобилния телефон и касово устройство или терминал. Основните

преимущества пред технологията, използвана в промоцираните в момента безконтактни банкови карти, е възможността да бъде интегрирана в мобилно устройство, да поддържа достъп до няколко банки (не е нужно да се сменя в зависимост от използваната сметка) и по-високите нива на сигурност.

Перспективи

Според проучване на мобилното банкиране, проведено от финансовите консултанти от Selent, 35% от потребителите на услуги за онлайн банкиране са преминали на мобилните им алтернативи през изминалата година. Услугата за прекъсване на плащания чрез мобилно устройство вече се опитва да се внедри. Въпреки че все още не е стандартизирана и е по-скоро екзотична, тя успя да завладее 10% от

Модел

Какво е мобилно банкиране

► Мобилното банкиране е електронна банкова услуга, която позволява на потребителя да управлява банковите си сметки навсякъде и по всяко време от мобилния си телефон. Чрез мобилното банкиране може да се нареждат мобилни банкови преводи, да се извършват плащания в търговската мрежа, да се направи справка за наличност по банковата сметка. Сигурността на извършваните операции е гарантирана чрез мобилен електронен подпис “Мобисейф” и ПИН код. Мобилно-

то банкиране може да се ползва от всеки апарат, който разполага със SIM карта с мобилен портфейл, без необходимост от специални технически настройки.

► Мобилният портфейл е услуга на мобилните оператори, която превръща мобилния телефон в ежедневно средство за достъп до нарастващ брой електронни услуги.

► Представлява софтуерно приложение, записано в SIM карта, което включва и мобилен електронен подпис като гаранция за сигурност. Услугата е съвместима с всички модели и марки мобилни апарати и не налага необходимост от телефонния номер на потребителя.

Интервю Венцеслав Петров, изпълнителен директор, "СЕП България"

Мобилните плащания ще заместят картовите до 10 години

У нас мобилни плащания в момента може да се ползват в "Пикадили", "Технополис", "Елемаг", KFC, Nordsee

► Господин Петров, като представител на компания пионер за мобилното банкиране кажете как се развива то у нас?

- Мобилното банкиране набира все повече популярност като сигурен и удобен метод за финансови операции. Прогнозите на експертите в бранша сочат, че в следващите 2-3 години използването му в световен мащаб ще се увеличи многократно.

► Доколко познато и използвано е обаче то у нас?

- Услугата се предлага едва от няколко месеца и затова все още делът на потребителите не е чак толкова висок. Но първоначалните данни за клиентите ни обнадеждават, че мобилните разплащания ще имат много добро бъдеще в България.

Мобилни плащания към момента може да се ползват в "Пикадили", "Тех-

нополис", "Елемаг", KFC, Nordsee, Dunkey Donuts, Praktis, "Болница Доверие", онлайн книжарница "Пингвините" и др.

► С кои банки може да се използва?

- Алианс Банк България и Пощенска банка. До няколко месеца очакваме услугата да се предлага и от най-големите български банки.

► Кои най-често ползва мобилното банкиране в момента?

- Според статистиката на средната възраст на клиентите е 35 години. Преобладават мъжете клиенти, като те заемат дял от 59%.

► Каква е вашата роля в процеса на разплащането между клиент и банка?

- Ролята на "СЕП България" е да изгради технологична инфраструктура и среда, която да позволи на партньорите в лицето на банки, мобилни оператори и търговци да предлагат електронни услуги на крайните си клиенти. Това предполага технологична връзка между партньорите и никакви специални изисквания към крайните клиенти да ползват услуга-

та. Те единствено трябва да разполагат със SIM карта с "Мобилен портфейл", която ще получат от мобилния си оператор и да активират услугата "Мобилно банкиране" в обслужващата ги банка.

► Доколко сигурна е една транзакция обаче?

- Наред с ролята си на системен оператор "СЕП България" предлага и механизъм за защита на електронната самоличност и финансите на потребителя под марката "Мобисейф". То гарантира сигурност при достъп до интернет сайтове, електронна поща и извършваните от потребителя мобилни финансови транзакции. "Мобисейф" осигурява възможност потребителят да създава единен профил с лична информация в интернет портала mobisafe.bg и от мобилен телефон. Така контролира достъпа на различни доставчици на електронни услуги до неговата електронна самоличност. "Мобисейф" превръща мобилния телефон в личен ключ за електронна сигурност чрез мобилен електронен подпис в SIM картата на телефона, ПИН код, с който се потвържда-

ва всяка операция, "Мобисейф" електронен чип за идентификация и възможност за генериране на мобилни пароли.

Освен това съобщенията се предават по криптиран канал и не се използва интернет среда, достъп до която може да има и друг, което да доведе до злоупотреби.

потреби.

► Каква е перспективата според вас за този метод на плащане в световен мащаб?

- Прогнозата е в следващите 10 години мобилните плащания да заместят картовите и да се превърнат в предпочитано средство за клиентите. □

Интервю Цветомир Досков, изпълнителен директор, "Сирма Бизнес Консултинг"

Българският пазар все още е "примитивен"

Най-същественият проблем е свързан с липсата на национална услуга за разплащания в реално време

► Господин Досков, чрез представената си наскоро технология "мБанк" навлизате на пазара на мобилно банкиране? Какво точно представлява продуктът?

- Предоставя възможност да се ползва набор от банкови услуги на мобилни телефони посредством мобилни браузери, SMS, Java Mobile Application, Adroid или iPhone приложения. Решението може да се използва на различни мобилни телефони Nokia, Sony Ericsson, iPhone, Black Berry, HTC, Samsung.

► Как се развива мобилното банкиране у нас, какви са тенденциите и какви са перспективите пред него?

- Топърва набира скорост. Все още нещата са "примитивни". Най-същественият проблем е свързан с липсата на национална услуга за разплащания в реално време. Има банки, които предлагат такива на техните клиенти в рамките

на техните банкови системи, но това в средносрочен аспект ще поражда само неудовлетвореност за крайните клиенти. Хората от XXI век искат разплащания в реално време. Статистиката за броя на продадените мобилни апарати показва, че този пазар е по-бързо развиващ се. Затова и перспективата пред пазара на мобилното банкиране е огромна.

► С кои банки може да се използва?

- Всички, тук за разлика от конкурентните решения на "мБанк" няма ограничения.

► Колко струва въвеждането на системата за мобилно банкиране?

- Трудно е да се даде еднозначен отговор. Почти същото е да се даде отговор на въпроса колко струва една кола. Ние предоставяме всички решения за мобилни телефони на принципа на регистриран потребител. Средно на база на регистрираните потребители за институция цената за абонамент варира от 2 до 5 EUR на година за регистриран потребител.

► Какви групи погодни продукти има на българ-

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

ския пазар?

- Има частични или специализирани решения, които покриват различни видове плащания, основно за плащане на комунални или битови сметки. Има и различни оператори на платежни системи, както и платежни институции, които предоставят услуги, базирани на подобен тип решения.

"СЕП България" продължава да развива тяхна

собствена затворена мрежа от устройства. Подобна инициатива в България се стартира и от ПИБ и MasterCard, но на базата на банкова карта.

► Защо мобилното банкиране се представя за по-сигурно от онлайн банкирането? Какви са другите предимства на мобилното банкиране?

- Донякъде това е маркетингов подход. От тех-

нологични механизми за осигуряване на защита web базираните решения за персонални компютри са с възможност за по-добра защита. С едно съм съгласен - технологията за мобилни телефони е доста нова, скъпа и бързо променяща се, за да има възможност за лесен и масов достъп за измами. В крайна сметка всичко е въпрос на баланс между цена на услугата и сигурност. □

дела на разплащанията с безконтактни карти. Очаква се потребителите на мобилното банкиране да нараснат в САЩ до 86 млн. в близките пет години, а в Европа броят им да стигне до 115 млн.

Мобилното банкиране има огромен потенциал за развитие, базиран на успешно развития модел за онлайн банкиране. Резервите на потребителите към новата технология са базирани на консервативността в потребителските им навици, а не на нейните слаби страни. Очаква се след Америка и Европа услугата да се развие най-силно в Индия, Китай, Бангладеш, Индонезия и др., при които мобилните мрежи са много по-добре развити от наземните телефонни и интернет такива, и в тях над 80% от всички комуникации се осъществяват чрез мобилни телефони.

Георги Панайотов

4G мрежите остават в далечното бъдеще

Комуникациите от следващо поколение ще поддържат скорости за трансфер на данни, близо петдесет пъти по-бързи от сегашните

Преди по-малко от месец на изложението CES два американски мобилни оператора - AT&T и T-Mobile, изненадаха публиката, като обявиха старта на своите комуникационни мрежи от четвърто поколение, или за по-кратко 4G. Изненадата дойде от факта, че нито един от двата телекома не беше обявявал, че изгражда такива мрежи в САЩ. Впоследствие се оказа, че компаниите не са извадили инфраструктурата от магьосническа шапка - всъщност те са използвали чисто маркетингов трик, преименувайки своите подобрени 3G мрежи (понякога наричани 3.5G) на 4G. Това поставя въпроса какво точно е мрежа от четвърто поколение.

4G накратко

На това питане няма прост отговор. Най-елементарното обяснение е, че 4G мрежите поддържат много по-високи скорости за трафик на данни, отколкото по-старото поколение. Сегашната максимална цел е мрежата да поддържа трансфери от около 1 Gbps (гигабит в секунда), скорост, която никоя мобилна технология до момента не може да осъществи. Има обаче и други съществени разлики, които не се измерват само чрез бързината на връзката. Проблемът на сегашните мрежи, рекламирани като 4G, е, че те са базирани на старата GSM технология и на практика си остават гласови мрежи, пригодени за пренос на данни. Подходът при „истинското“

4G ще бъде обратен - те ще са направени специално, за да поддържат трафик. Докато максималната теоретична скорост на 3G технологията е 2 Mbps (реалната е от два до четири пъти по-малка), хипотетичната 4G мрежа ще може да поддържа 100 Mbps за сваляне (download) и 50 Mbps за качване (upload).

Сегашната ситуация

На практика в момента 4G е просто не особено прецизен термин за комуникационна мрежа, която да направи мобилните телефони подобни на настолните компютри и да им даде по-големи мултимедийни и геймърски възможности. Стандартът не е строго дефиниран, защото тази част от индустрията се движи на десетгодишни цикли - 2G беше приет през 1995 г., 3G през 2004 г. Както и в епохата на 3G обаче, технологиите от следващо поколение са разделени на два лагера - LTE (Long Term Evolution) и WiMAX. Съществува дебат дали която и да е от двете технологии покрива техническите изисквания, за да бъде класифицирана като „следващо поколение“. Международният съюз по телекомуникации например е на мнение, че WiMAX е по-скоро част от 3G семейството, въпреки че поддържаните от него скорости са близки до тези на LTE. Основите на WiMAX са положени от бродбанд индустрията и се подкрепят от международната асоциация на специалистите в

областта на електротехниката и електрониката IEEE, която изготвя и стандартите за компютърни мрежи. LTE от своя страна е проект на консорциум от мобилни оператори.

Кога ще го видим

Подобно на производителите на телевизори, които изкарват нови и нови мо-

дели 3D устройства при практическото отсъствие на 3D съдържание, напоследък се появяват и все повече устройства, поддържащи 4G мрежи. Първият подобен смартфон беше HTC Evo, който излезе през юни 2010 г. Манията по следващото поколение се прехвърля и към таблетите, като канадската компания Research In Motion обяви,

че подготвя 4G версия на своя PlayBook. Всичко това обаче засега се случва само на Запад. Българските мобилни оператори признават, че въпреки големите възможности, които предлага новата технология, засега нямат планове да изградят 4G мрежи. От телекомите коментираха, че инвестициите за преминаване към LTE не са оправдани, тъй като

сегашните мрежи все още имат поле за развитие. Това е нормално, тъй като тези технологии са сравнително нови дори за напреднали пазари. В крайна сметка България вероятно ще изостане леко от Западна Европа и САЩ с въвеждането на този тип мрежи, но забавянето ще е минимално, в рамките на една до две години.

Пламен Димитров

Мнения

Имаме сериозен интерес към 4G мрежите

„МобилТел“ проучва възможностите и има сериозен интерес към изграждане на 4G мобилна мрежа. Основните фактори, които ще оказват влияние върху решението за развитие на LTE мрежа, са потребителският интерес, регулаторната рамка и наличието на честотен ресурс в подходящите за развитие на технологията обхвати. Няколко чуждестранни оператора вече пуснаха LTE в търговска употреба, но това е трудоемък процес, изискващ много инвестиции, нови елементи в мрежите и създаване

„М-Тел“

Това е трудоемък процес, изискващ много инвестиции

на нови услуги, ползващи LTE мрежи. Предпоставка за това е и държавната политика за разпределение на радиочестотен спектър. Освен това тепърва ще бъдат подготвяни и усъвършенствани крайните устройства за ползване на тази технология. □

Не можем да се ангажираме със срокове

Следим световните тенденции в мобилните технологии и се стремим постоянно да предоставяме нови възможности на своите клиенти. Смятаме да заложим на LTE технологията, но за момента не можем да се ангажираме със срокове за изграждане на 4G мрежа в страната. Нашата 3G мрежа е добре развита и предлага добра скорост на мобилен пренос на данни. Мобилният интернет обаче все още не се използва пълноценно от българските потребители - едва 1% от тях използват услугата в сравнение с

Globul

Мобилният интернет все още не се използва пълноценно от българите

4.2% от населението в ЕС. Все пак отчитаме позитивните тенденции в тази област. През последните пет години потреблението на услугите за пренос на данни в нашата мрежа се увеличи 272 пъти. □

Преминаването към 4G ще бъде бавен процес

В краткосрочен план не планираме преминаване към LTE технология, тъй като тя изисква значителни инвестиции, които все още не са оправдани, особено с оглед на факта, че HSPA има сериозен потенциал за развитие. Като цяло преминаването към 4G мрежи ще бъде относително бавен процес за целия пазар заради липсата на устройства, които да поддържат технологията, както и конкретни масови услуги, които да изискват непременно нуждата от много по-високите скорости, които LTE гарантира. Очакваме, че особено

Vivacom

България ще закъснее спрямо развитите пазари

но с оглед на по-ниското навлизане на мобилния интернет на нашия пазар спрямо Западна Европа и Америка преминаването към LTE ще бъде с около година или две закъснение спрямо тези пазари. □

Интервю Бисер Иванов, изпълнителен директор на „Смартком“

Конкурираме се с големите в сектора, което означава, че сме на прав път

Една компания трябва да има ясна философия как хората да намират смисъл в работата си

► **Господин Иванов, бихте ли разказали накратко с какво се занимава вашата компания?**

- В „Смартком“ имаме три екипа. Най-старият се занимава със системна интеграция. Работим с различни водещи производители, на базата на които разработваме проекти, изцяло фокусирани в телекомуникациите. Този екип има за цел основно да разработва и реализира мрежови проекти. Другият ни екип - развойният, също на практика е от създаването на компанията, като през различните етапи той се занимава с различни проекти в телекомуникациите. Продуктите, които създаваме активно през последните три години, са устройствата от фамилията StrongAccess за предоставяне на интегрирана тройна услуга през оптична етернет инфраструктура. Третият ни екип, който е относително по-млад, е фокусиран в микроелектрониката, по-специално микроелектро-механични системи на ниво интегрална схема (MEMS). Той работи по доста проекти за IBM.

► **Как се борите с конкуренцията? Какви са вашите предимства?**

Американските производители, които са доминиращите на телекомуникационния пазар, имат различна от нашата философия как се разработват продукти, как се маркетират, как се печели от тях. Китайците са на другия полюс - за тях е най-важно продуктът да бъде с най-ниска цена. Ние сме някъде по средата. Знаем достатъчно добре какво правим, имаме американския модел, който би ни пратил в едни други ценови нива. Засега успяваме да бъдем реалисти и европейци. Попаднали сме на едно място, където се роди модел, по който всички оператори един ден ще работят. Това, че водещи производители като Alcatel, Ericsson,

” **Развитието на фирмата еднозначно е свързано с качеството на учебния процес и затова правим всичко възможно този процес да бъде максимално добър**

” **Измежду всички европейски комуникационни пазари българският може би е най-дивият. Ние обаче сме му много благодарни**

Cisco и други от този клас на практика реализират в техните продукти сходни неща като тези, които ние правим, показва, че сме на прав път. Аз лично много се радвам да се конкурираме с компании като Cisco. Мисля, че това е важно и за екипа, тъй като му дава допълнителна увереност, че сме на прав път. Може да звучи като клише, но аз мога да го кажа много категорично. Най-важното са хората. Ако една компания няма ясна философия как хората да намират смисъл в работата в нея, да виждат някакво бъдеще в дейността си в тази компания, всички останали въпроси са безсмислени. Това е може би нашата най-голяма гордост. Много малко хора ни напускат, което означава, че те намират смисъл в работата.

► **Вие работите в много динамичен сектор, в който новите разработки може да се окажат решаващи за бъдещето на една компания. Не се ли страхувате от промишлен шпионаж?**

- На практика няма никакъв проблем, ако вие произвеждате нещо, някоя компания да го вземе, да го отвори и да поръча да й изработят отделните компоненти в Китай. Затова ние правим част от асембляжа на нашите продукти тук, на място, а изработката на компонентите разбиваме на множество производители. Другият начин, по който се опитваме да пазим създаденото, е да използваме софтуер, който ни дава възможността определени компоненти, които ние пишем, да бъдат затворени. Ясно е, че ползването на отворен код дава много възможности. Обаче ние избираме по-трудния път, например ползваме BSD дистрибуции на UNIX, които ни дават възможност да затворим този код. Такъв пример мога да дам с водещи компании като Apple, те също ползват такъв тип софтуер.

В системната интеграция ние на практика не се сблъскваме с този проблем, защото всичко, което създаваме, е уникално, ние проектираме една мрежа. В микроелектронния екип

Визитка

Кой е Бисер Иванов

► От 2003 г. Бисер Иванов е изпълнителен директор на „Смартком“.

► Работи в компанията от 1995 г., като минава през различни позиции.

► Завършил е Техническият университет, специалност Телекомуникации. Има магистърска степен.

► Казва, че много важна основа за кариерата си е получил от Софийската математическа гимназия.

имаме патенти, част от разработките ги защитаваме заедно с партньорите си от IBM. Другият начин за защита е, когато стигнете до някакво откритие, да бъдат направени публикации във водещи списания в областта, да се правят презентации. Това се практикува редовно.

► **Добра ли е почвата на българския пазар за развитие на комуникациите?**

- Много хора биха казали, че у нас най-свободният пазар е комуникационният. Измежду всички европейски комуникационни пазари българският може би е най-дивият. Ние обаче сме му много благодарни. Защото причината да започнем да разработваме своите продукти е именно този пазар. Той е уникален благодарение на историята си. Ние минахме от един изцяло монополен към един изцяло свободен пазар. Това стана със съответните проблеми, разбира се, като многобройните жици по улиците. Но аз мисля, че негативите се изплатиха на обществото под една форма, която много хора в България не забелязват. Това са качеството, цената и количеството на комуникационните услуги. В Западна Европа при големите комуникационни мрежи и оператори не можете да намерите такъв сет от услуги, с такова високо качество, с такъв огромен обем на толкова ниска цена.

► **Готови ли са за работа младите хора, завършващи университет, или все налага допълнително практическо обучение от работодателя?**

- „Смартком“ не е показателен пример в тази насока, тъй като за сферата, в която работим, на практика няма университет, който да генерира готови хора. Във всяка една от трите ни дейности ние подбираме хора-

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

та по критериите да са добри хора, да са натрупали знания и да са достатъчно любопитни, да имат желание да научат повече. След това тези хора се включват в различни екипи за различен период от време - една, две, три години, и навлизат в работата. Това се случва благодарение на обучение, на самообучение, на работата с останалите хора и включването в различни задачи. Малко прилича на занаятчийството навремето. Истината е, че няма готови хора и не може и да има. Не мисля, че университетите генерират лоши хора.

От дълги години работим със Софийския университет и Техническият университет. Развитието на фирмата еднозначно е свързано с качеството на учебния процес и затова правим всичко възможно този процес да бъде максимално добър. Преди няколко години направихме

” **Протекционизмът разглезва компаниите, те успяват на местния пазар, но той е много скромнен. Като излязат на външния пазар, идва един момент на отрезвяване**

дарение на Факултета по телекомуникации на ТУ, изграждайки една от най-модерните лаборатории за мрежови технологии, където студентите да се обучават и като излязат от университета, да знаят за какво става въпрос, независимо при кого ще отидат да работят. Понеже повечето от хората в „Смартком“ са завършили този факултет, ние имаме нужда да на-

правим нещо.

► **Трябва ли гържавата да води протекционистична политика в подкрепа на българския бизнес под формата на преференции или групи механизми?**

- Не мисля, че има нужда от протекционизъм. Привидно това е добро за икономиката, за хората, които се борят. Но аз лично считам, че протекционизмът ги разглезва, те загубват представа къде се намират. Да, те успяват, но успяват на местния пазар, а нашият пазар е много скромнен. Това им създава усещането, че са създали нещо много сериозно, но като излязат на външния пазар, идва един момент на отрезвяване. Аз не вярвам, че това е добре. Или правите нещо добро, с което навсякъде можете да успеете, или не. Ние не се притесняваме да се съизмерваме с всички.

Иглика Филипова

Настоящият момент е всичко, което имаме

Лутането на ума в миналото и бъдещето ни прави нещастни

Прекарваме 46.9% от времето си в мислене за всичко друго, но не и за онова, което ни се случва сега. Това сочи изследване на Харвардския университет, публикувано в списание Science.

Хората често оставят разума си да блуждае и според психолозите това по-скоро ги прави нещастни. Матю Килингсуърт и Даниел Гилбърт от Харвардския университет използваха приложение на iPhone, с което класифицираха мислите, чувствата и действията на 2250 доброволци. Участниците в проучването са били запитвани през произволни интервали от време как се чувстват и дали мислят за това, което вършат в момента. Резултатите сочат, че умът се лута в миналото и бъдещето около 30% от времето при всяка дейност освен при правенето на любов.

„Човешкият ум е блуждаещ, а блуждаещият ум не е щастлив“, пишат Килингсуърт и Гилбърт в списание Science.

Бъдете в настоящето

Въз основа на данните, събирани в сайта trackyourhappiness.com, изследователите заключават, че блуждаещата мисъл по-скоро е причина за нещастие, отколкото следствие. За да изследват дали лутането на ума е причина или следствие от нещастията, психолозите сравняват настроението на всеки участник в течение на деня. Те установяват, че ако нечий ум се отдалечи от действителността в 10.00 сутринта, в 10.15 този човек е по-нещастен отпреди 15 минути. Но ако хората са в лошо настроение в 10.00 и вършат нещо фокусирано и не мислят за бъдещето през следващите 15 минути, те са по-щастливи в 10.15.

Вие не сте умственият шум

Изследването показва, че хората се чувстват най-щастливи, когато правят любов. (Или поне са били щастливи, докато телефонът не ги е прекъснал, за да ги пита как се чувстват.)

Учените не са сигурни дали участниците са изчакали актът да приключи, или са вдигнали телефона на мига. Не е ясно и какви мисли - щастливи, нещастни, убийствени - са минали през главите на техните партньори при опита им да подновят акта.

При оценяването на емоционалното си състояние от 0 до 100, като 100 е „много добро“, хората оценяват секса с 90 точки. Това е с 15 точки повече от следващата щастлива дейност - физическите упражнения. Веднага след тях се нареждат директно от разговори с приятели, слушане на музика, разходка, хранене, молитва и медитация, готвене, пазаруване, грижа за децата и четене. На дъното на списъка са използването на домашния компютър, личната хигиена и пътуването към работа (замисляли ли сте се колко много грижи обработваме под душа и в колата?).

Съзерцание

„В съвременната научна и ефективна форма на психотерапия, когнитивно-поведенческата, като психотерапевтичен инструмент активно се ползва съзерцанието (mindfulness). Там, в тишината между тази и онази мисъл, се крие огромният потенциал на ума ни,

надхвърлящ и най-смелите ни представи“, казва психотерапевтът Орлин Баев. Според него постоянното лутане между спомените от миналото и проекцията на планирането в бъдещето създава чувството на базисна тревожност и несигурност. „Предлогичното мислене, идващо от „тук и сега“, се характеризира със силна интуиция, способност за паралелно и многоканално обработване на информация“, подчертава той. Терапевтът е убеден, че това мислене ни дава силна базисна вяра в себе си и живота.

Нищо не се случва извън настоящия момент

Замислете се колко често се съпротивлявате срещу това, което се случва тук и сега. Заслушайте се в монолога в главата си, който се оплаква от настоящия момент и казва: „Това не трябва да се случва, аз не искам да съм тук, има по-важно място, на което трябва да бъда, има по-интересни неща, които трябва да свърша. Този момент не ми е интересен, искам друг, по-интересен... Тази информация не ми е интересна, дайте ми следващото парче информация и следващото, и следващото...“

Всичко това е отричане на „тук и сега“, защото смятаме бъдещето за по-важно. Няма значение дали ще е следващата минута или довечера, или следващия уикенд, или след няколко години, когато сме станали богати и известни - това, което сме сега, никога не е достатъчно. Защото винаги искаме да бъдем по-добра версия на себе си.

Несъпротива

Когато сме закотвени в настоящето, няма значение какви ще бъдем след една година, няма значение какви сме били и преди 5 минути, защото всичко, което има значение, е Сега. И тогава вече знаем кои сме всъщност. Тогава не се идентифицираме с човека отпреди 5 години (когото бившата изхвърли на улицата) или въображаемия човек след 10 години (който е собственик на голяма компания) и огорчението и страховете, свързани с тези мисли, се изпаряват.

Позволете на всеки момент да бъде такъв, какъвто е. Не му се съпротивлявайте. Следващия път, когато попаднете в задръстване, наблюдавайте умствения шум в главата си, отделете се от него и си кажете: „Да, ето ме тук, колата не се движи, аз съм ядосан и това е ОК“. Всичко, на което не се съпротивлявате, се изпарява много по-бързо, отколкото предполагате. Ако приемете момента, вече спокойно можете да прецените как да го промените градивно, а не от състоянието на постоянна съпротива. Какъв е смисълът да казвате „не“ на това, което вече е?

Теогора Мусева

Кога сме най-щастливи

- ▶ по време на секс
- ▶ при физически упражнения
- ▶ разговори с приятели
- ▶ слушане на музика
- ▶ разходка
- ▶ хранене
- ▶ молитва и медитация
- ▶ готвене
- ▶ пазаруване
- ▶ грижа за децата
- ▶ четене

46.9%

▶ % от времето мислите на хората блуждаят

80%

▶ от мислите са повтарящи се